

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Uppgifter för gymnasiediplomet i bildkonst 2007–2025

UPPGIFTER FÖR GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2025–2026

Läsåret 2025–2026 finns det sex alternativa uppgifter för gymnasiediplomet i bildkonst, av vilka den studerande väljer en uppgift som hen utför.

1. SKIKT

Genom att titta noga och observera kan vi hitta många skikt hos ett objekt. I en målning kan undre lager skönjas under ytan, synas delvis eller täckas av ett tjockt lager färg. I stadsbilden syns skikt av olika tidsperioder. En digital bild kan utgöras av flera skikt ovanpå varandra. Inom arkeologin studerar man det förflutna med hjälp av olika lämningar.

Inom bildkonsten kan man med hjälp av skikt skapa paralleller, mångtydighet, överraskande nya betydelser och berättande. Museerna presenterar sina samlingar och forskarna studerar konsten utifrån sin tids premisser. Konstnärer, arkitekter och formgivare som tidigare varit mindre uppmärksammade lyfts fram. Deras verk betraktas i nya sammanhang och får även nya betydelser.

Uppgift: Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar skikt ur en synvinkel som du själv valt. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

2. TURISM

Under semesterresor kopplar vi av och glömmar vardagen. Av resor väntar vi oss bland annat nya vyer, smaker och upplevelser. Massturismen har utvecklats under årtiondena samtidigt som den materiella levnadsstandarden förbättrats och flygtrafiken ökat. Semesterturismen utomlands har blivit tillräckligt billig och därmed möjlig för allt fler. Enligt prognoserna kommer turismen också att växa snabbare globalt än den övriga världsekonomin. Turismbranschen kan vara nationellt betydande affärsverksamhet och en stor arbetsgivare och tjänsteproducent som formar bilden av landet i hög grad. Turism omfattar en mängd olika produkter och tjänster, bland annat souvenirer, vykort, utflykter och sightseeingturer. Tjänster för turister marknadsförs i publikationer och mobilappar.

Resor utgör alltid även en belastning för miljön. De kan få oåterkalliga konsekvenser för det lokala kulturarvet och naturen. Allt fler turister väljer att göra ansvarsfulla val som tar hänsyn till de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna av resor. På senare år har det blivit allt vanligare att tala om ansvarsfull, hållbar, rättvis eller förnybar turism. Det återstår dock mycket att göra för att turismen ska utvecklas till en globalt ansvarsfull och hållbar affärsverksamhet.

Uppgift 2A: Hitta på, planera och skapa ett konstverk där du granskar turismen ur en synvinkel som du själv valt. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 2B: Granska och undersök turismen som fenomen. Reflektera kritiskt över dess konsekvenser. Hitta på, planera och skapa en produkt som främjar ansvarsfull turism. Namnge produkten.

Framställningssätt: Fritt

3. KUNSKAP, KÄNSLA OCH ÅSIKTER

Digitaliseringen gör det möjligt att enkelt kommunicera på ett sätt som tar hänsyn till olika grupper. Människor med samma intressen hittar varandra i olika digitala gemenskaper. I och med digitaliseringen har även förmedlingen av information demokratiserats och blivit mångsidigare. Det är lätt att skapa, redigera och dela digitala innehåll.

Samtidigt ökar motsättningarna och den toxiska diskussionskulturen i synnerhet i sociala medier. Förekomsten av öppen och konstruktiv diskussion minskar när olika värderingar, känslor och åsikter framhävs i en "vi mot dem"-dynamik. Algoritmerna i sociala medier bidrar även till att diskussionen polariseras. Informationen som delas kan också vara ensidig, vilseledande, förvanskande eller helt påhittad. Den som sprider och förmedlar informationen kan ha politiska eller ekonomiska motiv. Kritisk medieläskunnighet behövs när vi producerar och tolkar innehåll i media, deras framställningssätt och betydelser.

Uppgift: Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar förmedling av information och/eller informationspåverkan och bakomliggande motiv. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

4. KONCEPTUELL KONST

I början av 1900-talet började dadaisterna använda vardagliga föremål som material för konst och ifrågasatte samtidigt konstens upphovsmannaskap. Rörelsen konceptkonst föddes på 1960-talet. Konceptkonsten förnyade de traditionella sätten att framställa konst genom att betona konstverkets idé. Den satte språket och orden samt processen och delaktiggörande i centrum för bildkonsten. Många fenomen inom samtidskonsten, såsom jordkonst, samhällskonst och performance, har influerats av konceptkonsten.

Uppgift: Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt där du utgår från ett begrepp eller en idé. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

5. FOTOGRAFIERNA BERÄTTAR

Ett sätt att presentera fotokonst är i en bok. I en bok bildar fotografierna en sammanhängande helhet. I en fotokonstbok kan konstnären undersöka och tolka till exempel en viss livshändelse eller bredare samhällsrelaterade och globala frågor. Verket kan till exempel vara uppbyggt kring ett tema, berätta en historia eller dokumentera ett fenomen.

Uppgift: Hitta på, planera och skapa en fotokonstbok om ett tema du själv valt. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

6. DEMOKRATIN I FÖRÄNDRING

Demokratien är i ständig förändring och varje medborgare har en viktig roll när det kommer till att upprätthålla och främja demokratin. Demokrati betyder ordagrant folkvälde. I Finland förstås demokrati ofta som representativ demokrati, till exempel att rösta i val. I en demokrati kan man dock även påverka på andra sätt, till exempel genom invånar- och medborgarinitiativ, medlemskap i organisationer, kampanjer och evenemang samt genom att skapa ställningstagande konst.

Aktivt medborgarskap och deltagande i samhället är en viktig del av demokratin. Många väljer dock att inte rösta. Allt färre deltar i föreningsverksamhet eller frivilligt arbete. Det finns även skillnader i hur aktivt olika befolkningsgrupper deltar. Reflektera över hur demokratin i Finland kunde göras mer inkluderande. På vilka sätt kunde man stärka medborgarnas tilltro till att den egna aktiviteten har betydelse? Hur kunde man få så många som möjligt att uppleva att de är en del av samhället, oberoende av deras ställning eller bakgrund?

Uppgift: Planera och förverkliga tillsammans ett projekt där ni granskar demokratis tillstånd och förändring ur en synvinkel som ni själva valt. Namnge ert gemensamma projekt. I projektet kan studerande som avlägger gymnasiediplom i olika läroämnen delta. I gymnasiediplomen ska man följa de anvisningar som Utbildningsstyrelsen utfärdat för respektive gymnasiediplom. I de gemensamma projekten kan även aktörer utanför gymnasiet delta.

Uppgiften kan också utföras individuellt.

Framställningssätt: Fritt

UPPGIFTER FÖR GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2024–2025

1. BERÄTTELSE OM SKOGEN

Skogen har en särskild betydelse för oss finländare. I finländska sägner och folktro har skogen och dess invånare en viktig roll. Historiskt sett har skogens råvaror haft en viktig roll för den finländska ekonomin. Idag står "det gröna guldets" för en stor del av exportinkomsterna. Skogen kan även användas för rekreation av olika slag.

Många finländare har ett personligt förhållande till skogen. Vi utnyttjar de många betydelserna förknippade med skogen i våra berättelser. Vi tolkar och ifrågasätter även ständigt de olika betydelserna. Berättelserna lyfter även fram nya sätt att se på skogen.

Uppgift: Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar berättelser om skogen eller skogens betydelse. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

2. EN ANNAN ART

Redan under antiken ansåg filosofen Protagoras (ca 490–420 f.Kr.) att människan är alltings mått. Vi betraktar fortsättningsvis vår omvärld i första hand ur vår egen arts perspektiv. Inom vetenskapen har man först under senare tid insett på hur många olika sätt djur kommunicerar med varandra och hur intelligenta olika arter är. Allmänt taget utgår vi från det mänskliga perspektivet i vårt tänkande och våra handlingar. Skulle vi kunna anta perspektivet hos en annan art i stället för vårt eget mänskliga perspektiv?

Uppgift: Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt ur en annan arts perspektiv. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

3. AI-UTMANINGAR

När man för in ett enormt antal bilder och information om bilderna i ett AI-program, lär sig algoritmen vad bilderna föreställer. Utgående från detta kan programmet skapa nya bilder. I och med att tekniken utvecklas tillkommer nya möjligheter för att skapa olika slags bilder med hjälp av artificiell intelligens.

Det finns dock många utmaningar förknippade med användningen av artificiell intelligens. Källmaterialet som används kan innehålla snedvridningar eller återspegla fördomar. Det här innebär att bilder som skapats av artificiell intelligens kan vara förvrängda eller vilseledande. En bild som skapats av artificiell intelligens kan även innehålla upphovsrättsskyddat bildmaterial. De immateriella rättigheterna när det kommer till AI-bilder är fortfarande delvis oklara och lagstiftningen kommer att preciseras i framtiden.

Artificiell intelligens utmanar oss att reflektera över bilder och deras syfte samt underliggande försök att påverka oss.

Uppgift: Undersök och testa olika visuella AI-program. Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar möjligheter och/eller utmaningar med koppling till bilder som skapats av artificiell intelligens. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

4. DET SOM ÖGAT INTE KAN SE

Världen bortom vårt synsinne har behandlats inom konsten på många olika sätt. I sina verk har konstnärer till exempel beskrivit utopier, religioner, ideologier, det undermedvetna, sin livsåskådning, sina fantasier och sina visioner. Moderna konstnärer behandlar och skapar även virtuella världar i sina verk.

Uppgift: Undersök hur och varför konstnärer har beskrivit det som ögat inte kan se. Planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar temat.

Framställningssätt: Fritt

5. LÅT ALLA BLOMMOR BLOMMA

Med blommor kommunicerar vi olika budskap och olika blommor är förknippade med olika saker. Med blommor gratulerar vi den som tagit examen och hedrar minnet av den avlidne vid begravningen. Inom bildkonsten har blommor genom tiderna avbildats och fått symbolisera olika saker samt berätta historier. I litteratur och poesi kan man använda bildliga uttryck såsom att "blomma ut".

Uppgift: Planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar temat blommor. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

6. VÅR VARDAG

Vår vardag utgörs av flera mindre beståndsdelar, som vi inte nödvändigtvis fäster någon större uppmärksamhet vid. Kollektivtrafiken i alla sina former och många andra tjänster underlättar vår vardag. Vi sätter värde på en fungerande infrastruktur först när störningar leder till avbrott. Även osynliga tjänster och strukturer, såsom vattendistribution, avloppsnät och dataförbindelser, är en nödvändig del av vår vardag. Vår vardag underlättas även av flera redskap, maskiner och föremål. En välplanerad, trygg och fungerande miljö är tillgänglig för alla.

Uppgift: Planera och genomför i samarbete ett projekt där ni granskar vardagens beståndsdelar ur en synvinkel som ni själva valt. Namnge ert gemensamma projekt. I projektet kan studerande delta som avlägger gymnasiediplom i olika läroämnena. I gymnasiediplomen ska man följa de anvisningar som Utbildningsstyrelsen utfärdat för respektive gymnasiediplom. I de gemensamma projekten kan även aktörer utanför gymnasiet delta.

Uppgiften kan också avläggas individuellt.

Framställningssätt: Fritt

UPPGIFTER FÖR GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2023–2024

Läsåret 2023–2024 finns det sex alternativa uppgifter för gymnasiediplomet i bildkonst, av vilka den studerande väljer en uppgift som hen utför.

1. SYNLIIG OCH OSYNLIIG MATEMATIK

Vi undersöker och förstår vår omvärld genom att göra observationer och genom att mäta, räkna, jämföra och bygga. När vi skapar bilder eller annan visuell kultur utnyttjar och tillämpar vi medvetet eller omedvetet matematiska regler och begrepp. Till exempel kan en talräcka, ett storleksförhållande eller geometri fungera som utgångspunkt för planering eller genomförande för bildkonstnärer, formgivare eller arkitekter. En av de mest kända grundreglerna för komposition, det gyllene snittet, studerades och användes redan i antikens Grekland. Idag tillämpas det matematiska språket hos koder på ett kreativt sätt inom digital konst och programmering.

Välj uppgift 1A eller 1B.

Uppgift 1A: Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt som utgår från lagbundenhet eller en matematisk modell eller ett matematiskt begrepp. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 1B: Hitta på och planera en byggnad som utgår från lagbundenhet eller en matematisk modell eller ett matematiskt begrepp. Presentera din plan med hjälp av skisser, illustrerande bilder, byggnadsritningar, kartbilder och/eller miniatyrmodeller. Namnge din plan.

Framställningssätt: Fritt

2. VAD SÄGER SPEGLEN?

Spegeln är förknippad med ett flertal symboler, myter och metaforer. Den vardagliga planspegeln är en jämn reflektionsyta och spegelbilden som skapas är en virtuell bild. Spegel och spegelbilder har haft en viktig roll för utvecklingen av vetenskapsarter, konstarter, kulturer och teknologin. Spegel är till exempel en grundläggande del av tekniken som används i många apparater, såsom kikare och systemkameror.

Uppgift: Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar spegeln som tema eller där du utgår från spegeln. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

3. SANT?

Media erbjuder oss olika perspektiv på vår omvärld. Utbudet av saker att se, läsa och uppleva är större än någonsin tidigare. Informationsförmedlingen är snabb och medieinnehåll erbjuds av ett oräkneligt antal kanaler och plattformar. De journalistiska reglerna inom mediebranschen förpliktigar medierna att hålla sig till sanningen vid förmedlingen av information. Ekonomiska och politiska beroendeförhållanden kan dock inverka på valet av innehåll och synvinklarna inom till exempel nyhetspublicering eller i sociala medier. Det sägs att deltagarnas reaktioner i dokusåpor är genuina. Situationerna är dock ofta konstruerade på förhand.

Uppgift: Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar media och sanning ur en synvinkel som du själv valt.
Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

4. KROPPSLIG UTSMYCKNING

Människan har i olika kulturer och under olika tidsperioder smyckat och format kroppen på många olika sätt. Till exempel smycken och tatueringar har en personlig betydelse och används för att förmedla personliga värderingar och ideal. Genom att smycka och forma sin egen kropp skapar människan sin identitet, skiljer sig från andra och ingår i gemenskaper.

Uppgift: Hitta på, planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar utsmyckning och/eller formande av kroppen. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

5. KONSTNÄRSBOK

En konstnärsbok är vanligtvis ett unikt och fristående konstverk där bildkonstnären kombinerar och använder sig av uttrycksmedel från olika konstarter. Betraktat som konstverk kan en konstnärsbok ha en avlägsen, abstrakt eller konkret koppling till boken som format och framställningssätt. Det är konstnären som definierar verket som en konstnärsbok. Konstnären fattar även fritt beslut om konstnärsbokens format och tillverkningssätt samt vilka material som används i enlighet med sina egna mål och planer. Konstnärsboken har en lång tradition inom bildkonsten. Uppkomsten av konstnärsboken i dess nuvarande format dateras ofta till begreppskonsten och konstnärerna inom Fluxus-rörelsen på 1950- och 1960-talet.

Uppgift: Planera och skapa en konstnärsbok. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

6. ALLT CIRKULERAR

Med den cirkulära ekonomin avses en modell för produktion och konsumtion där existerande material och produkter utnyttjas ända fram till slutet av deras livscykel genom att låna eller hyra ut, återanvända, lappa, reparera och återvinna. Ta reda på och reflektera närmare över vad den cirkulära ekonomin innebär i praktiken. Vilken nytta medför den cirkulära ekonomin för miljön, ekonomin, allmänheten, kulturen och jordklotets bärkraft?

Uppgift: Planera och förverkliga i samarbete ett projekt där ni granskar den cirkulära ekonomin ur en synvinkel som ni själva valt. Namnge ert gemensamma projekt. I projektet kan delta studerande som avlägger gymnasiediplom i olika läroämnen. I gymnasiediplomen ska man följa de anvisningar som Utbildningsstyrelsen gett för respektive gymnasiediplom. I de gemensamma projekten kan även aktörer utanför gymnasiet delta.

Uppgiften kan också avläggas individuellt.

Framställningssätt: Fritt

UPPGIFTER FÖR GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2022–2023

Läsåret 2022–2023 finns det sex alternativa uppgifter för gymnasiediplomet i bildkonst, av vilka den studerande väljer en uppgift som hen utför.

1. RÖRELSE I BILD

Idrott, dans och andra former av rörelse har alltid fascinerat bildskapare. Med ett två- eller tredimensionellt konstverk kan man exempelvis åskådliggöra en rörelse som stannat upp, en rörelses hastighet och storleken på rörelseenergin. En bild i rörelse blir i sin tur till då enskilda bilder snabbt förevisas efter varandra. I audiovisuellt berättande sparas de här bilderna som en helhet där ljud och musik ofta en har en viktig roll.

Välj uppgift 1A eller 1B.

Uppgift 1A: Planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar temat rörelse. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 1B: Granska idrott som ett kulturellt fenomen. Planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar temat idrott. Namnge konstverket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

2. FRAMTIDENS HEM

Arkitekturen återspeglar värderingar, ideal och behov från sin tid. Plan- och inredningslösningarna ser olika ut i hem som byggts under olika tidsperioder. Kostnaderna för nybyggande och renoveringar samt byggnadsbestämmelser och tekniska lösningar påverkar i hög grad hur hemmen ser ut i Finland i framtiden.

Uppgift: Granska bostadsarkitekturen. Planera ett hem som svarar på framtida utmaningar. Du kan planera ett nytt hem eller förnya en redan befintlig byggnad. Om du vill kan du också använda ditt eget hem som utgångspunkt för din plan. Presentera din plan med hjälp av skisser, illustrerande bilder, byggnadsritningar, kartbilder och/eller miniatyrmodeller. Namnge din plan.

Framställningssätt: Fritt

3. BILDER I EN BARNBOK

Det visuella spelar en viktig roll i barnböcker. Bokpärmerna lockar till läsning och illustrationerna bidrar till en fängslande berättelse. I en barnbok stöder illustrationerna och texterna varandra och bildar en helhet. Barnböckerna matar fantasin och ger verktyg för att förstå världen. Ofta får man också en livslång relation till en barnbok som är särskilt kär för en själv.

Uppgift 3A: Planera och skapa bilder till en text du själv valt. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 3B: Planera och skapa ett konstverk eller en produkt där du ur ditt eget perspektiv utgår från världen som skildras i någon specifik barnbok eller en barnboksserie. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

4. HÅR I BILD

Människan har med sitt hår och sin behåring kunnat ge uttryck för många olika saker under olika tider och i olika kulturer. I synnerhet människans hår har i olika kulturer varit kopplade till olika betydelser. I olika samfund har det också funnits stränga regler för människans hårstil och om håret får synas. Hur håret är färgat, klippt och format kan vara en viktig del av vår identitet. Däggdjuren har ofta ett hårlager som skyddar huden, det vi kallar päls. Människan har också alltid använt djurens hår, päls, och skinn för bruksvaror. Hur vi förhåller oss till människans och andra djurs hår varierar beroende på individen och situationen. I modern konst kan behåring till exempel ses som ett kulturellt fenomen eller användas som material för att uttrycka sig visuellt.

Uppgift: Planera och skapa ett konstverk som behandlar temat behåring. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

5. OMÄRKBAR INSEKT?

Insekterna är den största djurgruppen i världen med mest mångfald och flest arter. Insekterna har spridit sig så gott som överallt i världen och har anpassat sig väl till varierande förhållanden. Insekternas former och färger hjälper dem att anpassa sig. Trots att insekterna är små har de ändå en viktig roll i ekosystemen.

Uppgift: Planera och skapa ett konstverk eller en produkt som behandlar temat insekter. Om du vill kan du använda åskådningsmaterial och lagringsmedia som hjälp när du undersöker insekternas värld. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

6. STATUS!

Människan har ett naturligt behov av att känna att hen är en i gruppen, men också av att sträva efter att förbättra sin egen ställning och bli respekterad. Människan bygger upp sin status genom val som berör livsstil och konsumtionsvanor. Det kan till exempel vara frågan om materia, design, inredning, musik, konst, kläder, mat, hobbyer och innehåll som man producerar i sociala medier. Reflektera över vilka värderingar och faktorer som beskriver social status i någon grupp eller i en gemenskap? Vilka faktorer hos en annan människa väcker respekt, uppskattning eller högaktning? Vad är sådant som du själv inte är beredd att avstå från, som du använder för att definiera din egen status och identitet? På vilka sätt för du fram din egen ställning i gemenskapen?

Uppgift: Planera och förverkliga i samarbete ett projekt där ni granskar vilken betydelse status har för människan. Namnge ert gemensamma projekt. Deltagarna i projektet kan vara studerande som avlägger gymnasiediplom i olika läroämnen. I gymnasiediplomen ska man följa de anvisningar som Utbildningsstyrelsen gett för respektive gymnasiediplom. Det är också möjligt för aktörer utanför gymnasiet att medverka i det gemensamma projektet.

Uppgiften kan också utföras individuellt.

Framställningssätt: Fritt

UPPGIFTER FÖR GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2021–2022

1. ABSTRAKT

Abstrakt konst består av former, färger, ytor och materia. Det är frågan om ett verk som inte direkt skildrar den yttre verkligheten. Skaparna till den abstrakta konsten talade om ren konst, som inte var beroende av någonting som fanns utanför konstverket. Konstnären kan i sitt verk också röra sig mellan föreställande och icke-föreställande konst.

Uppgift: Undersök abstrakt konst. Planera och skapa ett verk som behandlar temat abstrakt. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

2. SKYDD

Människan har alltid skyddat sig mot faror och hot. Hus och boningar samt kläder har planerats och tillverkats så att människan klarar sig i svåra förhållanden.

A) Uppgift: Planera (och skapa) en produkt eller byggnad som ger skydd. Namnge verket. Du kan också förverkliga din plan om du har skaffat de tillstånd som behövs. Namnge din plan och/eller ditt verk.

Framställningssätt: Prototyp, miniatyrmmodell eller visualiseringar.

B) Uppgift: Skapa ett konstverk som handlar om att skydda sig. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

3. DEMONSTRATION

Vid en demonstration ger man uttryck för åsikter, kräver förändring och försvarar rättigheter. Till exempel har Greta Thunberg, grundare till den internationella klimatstrejkrörelsen, demonstrerat för att påskynda klimatåtgärderna. Yttrandefrihet, åsiktsfrihet och rätten att på olika sätt stå upp för sina åsikter är centrala delar av en demokrati.

Uppgift: Planera och skapa ett verk som behandlar temat demonstration. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

4. HÄNDER

Vi kan kommunicera genom händernas position, rörelser och beröring. Med våra händer undersöker vi världen och försöker förstå den.

Uppgift: Planera och skapa ett verk som behandlar temat *hand*. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

5. "KÄNDIS"

År 1968 konstaterade Andy Warhol: "I framtiden kommer alla att vara kända i 15 minuter." Kändisskapet har blivit ett yrke och det är eftersträvarsvårt att vara känd. Att vara känd har också kopplingar till makt och inflytande.

Uppgift: Planera och skapa ett verk som behandlar temat *kändisskap*. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

6. VÅR SKOLA

År 2022 har det gått 150 år sedan Finlands första betydelsefulla kvinnliga arkitekt, Wivi Lönn (1872–1966), föddes. Wivi Lönn är särskilt känd för att ha planerat skolbyggnader (gjorde ritningarna för 30 olika skolor). Lönn har även planerat många andra byggnader, bland annat Estonia-teatern i Tallinn.

Föreningen "Konstverk till skolan", som grundades 1906, hade som mål att öka välbefinnandet bland de studerande med vackra skolbyggnader och konst i skolan.

Hela 60 olika skolbyggnader har planerats på föreningens initiativ. Lönn förverkligade föreningens principer som gällde konstfostran och planerade skolbyggnader som skulle främja hela skolgemenskapens välbefinnande.

Det viktigaste i Lönns arkitektur var byggnadens **funktionalitet**: i planeringen utgick hon från interiören och därefter skapades byggnadens fasad. Som alternativ till klassrum längs en korridor planerade hon mer öppna planlösningar. **Hållbarhet** var en annan av Lönns grundprinciper. Det tredje kriteriet för den klassiska byggnadskonsten i hennes arkitektur var **skönhet**.

Presentation av Wivi Lönn på webbplatsen Biografiskt lexikon för Finland:

<http://www.blf.fi/artikel.php?id=3438>

Uppgift

A) Planera och skapa en produkt, ett verk eller ett evenemang för framtidens skolmiljö.

Beakta i projektet Wivi Lönns tre grundprinciper: funktionalitet, hållbarhet och skönhet. Studerande som avlägger gymnasiediplom i andra läroämnena kan också delta i projektet.

Namnge produkten eller verket.

Uppgiften kan utföras individuellt eller i grupp.

B) Planera och förverkliga en ny tradition eller fest i ditt gymnasium eller förnya en traditionell skolfest. Du kan också planera en separat del av en skolfest, såsom en meny, ett konsertprogram och/eller ett medieprojekt.

Du kan samla inspiration till uppgiften genom att tänka tillbaka på din skolbyggnad. Om du vill kan du ta hjälp av Karin Boyes dikt *Prolog vid en skolfest* och tänka tillbaka på olika stämningar och minnen som associeras med skolbyggnaden eller skolgemenskapens olika fester och ritualer. Beakta i projektet Wivi Lönns tre grundprinciper: funktionalitet, hållbarhet och skönhet.

Namnge produkten eller verket.

Uppgiften kan utföras individuellt eller i grupp. I gymnasiediplomen som genomförs som projekt ska man följa de anvisningar som Utbildningsstyrelsen gett för respektive gymnasiediplom.

Karin Boye (1900–1941): *Prolog vid en skolfest*, ur diktsamlingen *De sju dödssynderna* (1941). Tillgänglig till exempel här: <https://www.karinboye.se/verk/dikter/dikter/prolog-vid-en-skolfest.shtml>

UPPGIFTER FÖR GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2020–2021

Under läsåret 2020–2021 omfattar gymnasiediplomet i bildkonst sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande ska välja ett.

1. EN SAMLING

I konstens historia har mecenaterna och samlandet haft en betydande roll. I nutida bildkonst kan verket även i sig utgå från en indelning, gruppering eller jämförelser av teman, föremål och material eller av andra visuella sätt att kategorisera dessa. Många av oss är också ivriga samlare och samlar på olika slags objekt med målet att uppnå en fullständig serie eller samling.

Uppgift: Planera och skapa ett verk eller en produkt som behandlar temat samling. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

2. ORGANISMER OCH VARELSER

Människan är en del av de levande organismerna och ekosystemet. Djuren bildar en mångsidig grupp levande varelser som anpassat sig till olika förhållanden – på land, i vatten och i luften. Uppfattningen om människans relation till det övriga djurriket varierar. Idag tänker man också mycket på hur människan behandlar andra djur. Djuren har en central roll och betydelse för kulturens utveckling. Människan använder med teknologins medel sådana strukturer, mekanismer och egenskaper som finns i naturen. Ett verk inom biokonst kan skapas med hjälp av levande organiska material, såsom jästsvamp och bakterier.

Uppgift: Undersök människans och övriga levande varelsers förhållande, växelverkan och roller. Planera och skapa ett verk eller en produkt som behandlar människans roll som en del av de levande organismerna och ekosystemet. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

3. FÖRUNDERLIGA PENGAR

Pengar är ett betalningsmedel, ett mått på värde, en form av egendom och en valuta, som man kan byta mot nästan vad som helst. Pengar hänger ihop med det globala ekonomiska systemet, med samhället och med makt, men pengar hör också ihop med individens vardag, ställning och möjligheter. Många begrepp som gäller ekonomi, såsom det monetära systemet, valuta, kapital, skuld och ränta, är abstrakta och svåra att förstå. Kontanter och övriga finanser har en visuell utformning och en kultur. Även inom konstvärlden har pengar en viktig roll.

Uppgift: Undersök pengarnas betydelse. Planera och skapa ett verk eller en produkt som behandlar temat pengar. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

4. TRÄDET

Träd och skogar har haft en stor betydelse för kulturernas livskraft och utveckling. Trädet har haft en central roll i sederna, ritualerna och riterna inom många gemenskaper. Trädets mytiska och symboliska betydelser har fascinerat bildkonsten såväl i historien som idag. Trä är också ett mångsidigt material för att skapa konst.

Träd används idag till exempel som byggmaterial och energi, som en näringskälla och som prydnadsväxt. Träd ger också skydd. Det utvecklas hela tiden nya träprodukter, såsom träbaserade textilfiber. För människans välbefinnande och hälsa är det viktigt att röra sig och tillbringa tid ute i naturen. Skogarna är också "jordens lungor". Ett växande trädbestand binder koldioxid och lagrar koldioxiden i trämassan.

Välj bland uppgiftsalternativen 4A eller 4B.

Uppgift 4A: Planera och skapa ett verk eller en produkt med temat träd. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 4B: Planera ett verk, en produkt, en konstruktion eller en byggnad där du i huvudsak använder trä som råvara, trämaterial och/eller träprodukter. Presentera din plan med hjälp av skisser, visualiseringar, byggnadsritningar och/eller prototyper. Du kan också förverkliga din plan om du har skaffat de tillstånd som behövs. Namnge din plan och/eller det du förverkligat.

Framställningssätt: Träråvaror, trämaterial och/eller träprodukter

5. FRAMTIDENS GEMENSAMMA UTRYMMEN

Arkitektur och formgivning skapar gemensamma utrymmen och platser. På offentliga och halvoffentliga platser möts människorna och tillbringar tid tillsammans. Fysiska och virtuella utrymmen är också platser där man kan delta och påverka. Utrymmen som är öppna för alla är viktiga för att skapa en gemenskapskänsla. Med hjälp av servicedesign kan användarna tas med i den gemensamma utvecklingen av utrymmena.

Uppgift: Planera framtidens gemensamma utrymme, som kan vara en produkt, en tjänst, en konstruktion eller en byggnad. Presentera din plan med hjälp av skisser, visualiseringar, byggnadsritningar och/eller prototyper. Du kan också förverkliga din plan om du har skaffat de tillstånd som behövs. Namnge din plan och/eller det du förverkligat.

Framställningssätt: Fritt

6. EN OVÄNTAD OMSTÄNDIGHET

Ibland förändras vardagen helt plötsligt av orsaker som vi inte råår på. En oväntad händelse kan vända upp och ner på individens och gemenskapens liv eller till och med på hela samhällets verksamhet. Hur kan en oväntad omständighet vara en del av planeringen, genomförandet och slutresultatet av ett gemensamt projekt? Kunde temat för ert projekt vara till exempel "undantag" eller "slumpen"? Ni kan närma er uppgiften till exempel genom att reflektera över hur en överraskande omständighet i vardagen påverkar era sinnesförmålor. Hur inverkar en oväntad omständighet till exempel på ljuden, rörelserna, smakerna, samarbetet, interaktionen och kommunikationen i omgivningen?

Uppgift: Planera och genomför ett samarbetsprojekt där slumpen och tillfälligheten har sin egen roll i genomförandet och slutresultatet. Ni kan alternativt också genomföra ett projekt vars tema är undantagstillstånd, antingen ett fiktivt eller ett som ni upplevt. I projektet kan studerande som avlägger olika gymnasiediplom delta. I gymnasiediplomen ska man följa de anvisningar som Utbildningsstyrelsen gett för respektive gymnasiediplom. Aktörer utanför gymnasiet kan också medverka i samarbetsprojektet.

Uppgiften kan också utföras individuellt.

Framställningssätt: Fritt

UPPGIFTER FÖR GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2019–2020

Under läsåret 2019–2020 omfattar gymnasiediplomet i bildkonst sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande ska välja ett.

1. SJÄLVPORTRÄTT

Självporträtt är en tradition som sträcker sig århundraden tillbaka i konstens historia. Genom sina självporträtt granskar människorna sig själva, sin identitet och sitt förhållande till den omgivande världen. Sociala medier har bidragit till att selfien har blivit ett medel för interaktion i vardagen.

Uppgift: Planera och skapa ett verk eller en produkt som behandlar temat självporträtt. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

2. KULTURER MÖTS I BILDER

Kulturer blir till, lever och förändras genom interaktion. Även människans identitet byggs upp genom delaktighet i olika kulturella grupper. Den visuella kulturen avspeglas också i vår identitet och bidrar till att omforma den. Hur skapar möten mellan kulturer ny kultur? Hur tar vi intryck från andra kulturer? Hurdana sätt att ta intryck från andra kulturer tycker du att är kulturell appropriering, olämpligt anammande av kulturen? Vilka sätt att ta intryck från andra kulturer respekterar och värdesätter i sin tur en annan människas eller gemenskaps kultur?

Uppgift: Planera och skapa ett verk eller en produkt som behandlar möten mellan kulturer. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

3. KARTA

Med en karta kan vi gestalta världen. En karta består av utvald och i första hand visuell information. Kartor från olika tidsperioder och olika kulturer skildrar också maktförhållanden och politik. Å andra sidan kan den som skapar bilden kartlägga sina egna iakttagelser, tankar och vägar.

Uppgift 3A: Planera och skapa ett verk eller en produkt som behandlar temat karta. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 3B: Planera ett verk, en produkt, en konstruktion eller en byggnad i omgivningen kring temat karta. Du kan också förverkliga din plan om du har skaffat de tillstånd som behövs. Namnge din plan och/eller det du förverkligat.

Framställningssätt: Fritt

4. FOTOGRAFIER – BILDER AV MAKT

Bildjournalistik och övriga bilder i media återspeglar ofta makt genom personer. I mediemiljön är bilder också ett verktyg för att utöva politik och att påverka. Med fotografier tar man ställning och uttrycker effektivt sina åsikter, synpunkter, värderingar och ideologier.

Uppgift: Planera och skapa ett verk eller en produkt där du undersöker makt i bilder. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

5. ETT

Uppgift: Planera och skapa ett verk eller en produkt där du använder endast ett organiskt eller icke-organiskt material. Namnge verket eller produkten.

Framställningssätt: Fritt

6. VAD SKULLE MINNA GÖRA NU?

Minna Canth fyller 175 år 2019. Canth (1844–1897) var en känd författare och framstående företagare, som försvarade de fattiga, var föreningsaktiv och sin tids opinionsbildare. Hon iakttog kritiskt verkligheten i samhället och ville förnya den. Canth var en nyskapare inom litteratur och teater, och hennes pjäser och tidningsartiklar är aktuella än i dag. Minna Canth främjade aktivt jämställdheten mellan könen, den finskspråkiga utbildningen och flickors möjligheter att gå i skola.

Uppgift: Vad skulle Minna göra nu? Vilken samhällsutmaning borde man fokusera på i dag? Hur skulle ni framföra era idéer och tankar för andra? Reflektera över hur ett samhälle som motsvarar era ideal skulle se ut. Genomför tillsammans ett projekt som tar fasta på en framtid som bygger på era etiska värderingar. Projektet kan omfatta studerande som avlägger olika gymnasiediplom. I gymnasiediplomet som avläggs inom projektet följs Utbildningsstyrelsens anvisningar om det aktuella gymnasiediplomet.

Framställningssätt: Fritt

Webbplats: [Minna Canth fyller 175 år 2019 – fira Minna med oss!](#)

UPPGIFTERNA FÖR GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2018–2019

Under läsåret 2018–2019 omfattar gymnasiediplomet i bildkonst sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande ska välja ett.

1. METAMORFOS

I mytologier och science fiction kan människan få krafter och förmågor som trotsar naturlagarna. Vetenskap och teknik gör det möjligt att förädla och manipulera arvsmassan. Människan kan bearbeta sin kropp och sitt sinne med sina levnadsvanor.

Uppgift: Planera och skapa ett verk som behandlar människans metamorfos. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

2. PLAST

Plast finns överallt. Plasten möjliggör mycket, men är också förknippat med många olösta problem.

Välj antingen uppgiftsalternativ 2A eller 2B.

Uppgift 2A: Planera och skapa ett verk som utgår från plast, ur en synvinkel som du valt. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 2B: Planera och skapa en produkt genom att använda plast. Namnge produkten.

Framställningssätt: Fritt

3. VAD ÄR KÄRLEK?

Hjälp och omsorg?
Värme, tillgivenhet och passion?
Förväntan, förtvivlan och förlåtelse?
Något annat?

Uppgift: Planera och skapa ett verk som behandlar kärlek. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

4. LJUS OCH SKUGGOR

Med ljus kan man ta fram en form i mörkret. Konstnärer har fascinerats av övergångar från ljus till skugga, reflektioner samt ljuset som fenomen och uttryckssätt. Ljus och skugga förknippas med olika kulturella betydelser och symboler.

Uppgift: Planera och skapa ett verk där du undersöker ljusets möjligheter och betydelser. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

5. MARGINAL

En marginal har många betydelser. Marginalen är en tom kant på en sida, som också finns i det här dokumentet. Marginal betyder också en differens, ett mellanrum och en rörelsemån mellan två saker. Marginal kan också hänvisa till ett fenomen eller till exempel en grupp människor.

Uppgift: Planera och skapa ett verk som behandlar temat marginal. Namnge verket.

Framställningssätt: Fritt

6. NÄR HISTORIEN MÖTER FRAMTIDEN - VILKET ÄR DITT ARV?

År 2018 firar hela Europa tillsammans Europaåret för kulturarv. Med kulturarv avses resurser som vi ärvt från det förgångna och som lever i nuet i alla former och aspekter – materiella, immateriella och digitala. Målet för temaåret är att öka medborgarnas medvetenhet om kulturarvet och få oss att fundera över dess betydelser på ett lokalt, regionalt, nationellt och europeiskt plan. I Finland är årets huvudtema delaktighet i kulturarvet.

Uppgift: Skapa tillsammans ett projekt där ni undersöker kulturarvet och deltar i att fira temaåret. Projekt kan omfatta studerande som avlägger olika gymnasiediplom. I gymnasiediplomet som avläggs inom projekt följs Utbildningsstyrelsens anvisningar om det aktuella gymnasiediplomet.

Framställningssätt: Fritt

Webbplats: [Europaåret för kulturarv 2018](#) (Museiverket)
[European Year of Cultural Heritage](#) (Europeiska kommissionen)
#EuropeForCulture

UPPGIFTERNA FÖR GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2017–2018

Under läsåret 2017–2018 omfattar gymnasiediplomet i bildkonst sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande ska välja ett.

1. UNGDOMEN

Ungdomen är en tid av stora förändringar, upplevelser och känslor. Den unga söker sin plats i tillvaron och i sina människoförhållanden. Varje människa upplever ungdomstiden på sitt eget sätt.

Uppgift: Planera och skapa ett verk som behandlar ungdomen och/eller ungdomskulturer. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

2. FÖREMÅL, BERÄTTA!

Människan berättar historier genom föremål. Föremålen särskiljer oss från varandra och binder oss till sammanhang som är viktiga för oss. De berättar om våra värderingar.

Uppgift: Planera och skapa ett föremål som berättar. Namnge föremålet.

Framställningssätt: Fritt

3. RÄDSLOR

Det är mänskligt att vara rädd och rädslor tar sig olika uttryck. I konsten behandlas personliga och gemensamma rädslor.

Uppgift: Planera och skapa ett verk som behandlar rädsla. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

4. KOMMUNICERA VISUELLT

Informationsflödet ökar i allt högre takt. Många av oss producerar dagligen en stor mängd digital information. Med hjälp av visuella medel kan vi förmedla, åskådliggöra och hitta ny information. Information kan göras attraktiv med visuella medel. Till exempel infografik kan fånga vår blick, väcka vårt intresse och få oss att fördjupa oss i ett ämne.

Uppgift: Välj ett ämne. Planera hur du skulle presentera ämnet visuellt. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

5. EN MÅLNING FÖRÄNDRAR MILJÖN

Väggmålningar är en del av den byggda miljön. En väggmålning är vanligen en stor målning på en vägg, i ett tak eller på någon annan del av en byggnad. Under olika tidsperioder och olika kulturer har väggmålningar haft mångfasetterade uppgifter och tagit sig varierande uttryck.

Uppgift: Planera och/eller gör en väggmålning på en plats som du själv väljer. Presentera din plan med hjälp av illustrationer, byggnadsritningar, kartbilder och/eller miniatyrmodeller. Du kan också förverkliga din plan, om du har fått de tillstånd som krävs för att göra väggmålningen. Namnge din väggmålning.

Framställningssätt: Fritt

6. TILLSAMMANS FÖR DET GODA

Uppgift: Genomför ett gemensamt projekt som främjar välbefinnandet och gemenskapen på en plats ni själva väljer. Studerande som avlägger andra gymnasiediplom kan delta i projektet. "Tillsammans" är också temat för Finlands 100-årsjubileum. Om ni vill kan ni koppla ert projekt till jubileumsåret. Följ Utbildningsstyrelsens anvisningar för de olika gymnasiediplomen.

Framställningssätt: Fritt

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2016–2017 UPPGIFTER

Föreskrifter och anvisningar 2016:7

© Utbildningsstyrelsen

Föreskrifter och anvisningar 2016:7

ISBN 978-952-13-6288-0 (pdf)

ISSN-L 1798-8977

ISSN 1798-8985 (online)

Ombrytning: Grano Oy

www.oph.fi

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst 2016–2017

Gymnasiediplomet i bildkonst omfattar sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande ska välja ett. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst baserar sig på portföljen, verket och den helhet de utgör. Portföljen står för hälften (1/2) och verket för hälften (1/2) av vitsordet för gymnasiediplomet. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst bygger på föremål och kriterier för bedömning som är gemensamma för alla uppgifter (se “Gymnasiediplomet i bildkonst 2016–2017” > “5 Bedömning av gymnasiediplomet”, Föreskrifter och anvisningar 2016:6 Utbildningsstyrelsen)

Uppgiftsalternativen 1–6 för gymnasiediplomet i bildkonst:

1. FOLKET I BILD

I dagens värld är människor i rörelse mer än någonsin. Antalet invandrare, flyktingar och asylsökande som söker sig till Europa har ökat i snabb takt, vilket fått länder att begränsa människors fria rörlighet. Frågor om nationalitet, nationell identitet, medborgarliga rättigheter och hemland är aktuella på många sätt.

Nationell identitet, medborgarskap och folk har definierats på olika sätt under olika tider. Begreppet nationalism togs i allmänt bruk i slutet av 1700-talet. Nationalitetsidéen gick ut på att ett folk har rätt att utveckla sig självt, sin kultur och sin nationalstat. Nationalismen eller nationalitetsidéen utvecklades till en allmäneuropeisk kulturell och politisk rörelse i slutet av 1800-talet. I Finland hade nationalromantiken en framträdande roll inom olika konstarter främst mellan 1890 och 1910.

Under den senaste tiden har nationalitetsfrågor varit förknippade med extremnationalism, aggressivitet och till och med våld. Alternativa tolkningar av nation och nationalitet konkurrerar sinsemellan. Alla människor har ett behov av att definiera sig själva, tillhöra en gemenskap och bygga sin identitet samt upprätthålla och utveckla sin kultur.

Välj antingen uppgiftsalternativ A eller B.

Uppgift 1A: Planera och skapa ett verk som behandlar medborgarskap och/eller nationell identitet. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 1B: Planera och skapa ett verk med temat "En bild av mitt hemland". Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

2. GÅRDAR OCH TRÄDGÅRDAR

Allmänna parker och privata gårdar utnyttjas på många olika sätt. I parker fördriver man tid, rör på sig, samlas och har roligt. Parkerna upplevs som gemensamma vardagsrum och lungor i städerna. Hemma på sin egen gård leker man, äter och träffar sina grannar. Många upplever trädgårdsskötsel som både avkopplande och belönande. Människor vill också odla sin egen mat – på jordplättar, i växthus, odlingslådor och genom "gerillaodling" i parker.

Parkerna är en viktig del av stadsplaneringen. Den prisbelönta parken Sapokka i Kotka används året runt som gemensamt rekreativt område. Målet med planeringen av trädgårdsstäder var att skapa områden, där det skulle finnas gott om grönområden vid sidan om den byggda miljön. I Finland har idén med trädgårdsstäder tillämpats till exempel i Kottby i Helsingfors, Hagalund i Esbo och Viitaniemi i Jyväskylä.

Välj antingen uppgiftsalternativ A eller B.

Uppgift 2A: Gör upp en utvecklingsplan för en befintlig gård, trädgård eller park. Presentera din plan med hjälp av skisser, illustrationer, detaljplaner och/eller miniatyrmodeller. Du kan även förverkliga din plan, om det är möjligt. Innan du förverkligar din plan måste du dock reda ut och skaffa de eventuella tillstånd som behövs. Namnge din utvecklingsplan.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 2B: Planera och skapa ett verk utgående från iakttagelser, minnen och upplevelser av en gård, trädgård eller park. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

3. FÖRÄNDRING

Arkitekturen avspeglar sin tid och sina ideal. Förändringar i samhället medför behov av att ändra på byggnaders användningsändamål, riva, bygga till och komplettera. Förändringarna i den globala ekonomin och industrin har lett till att byggnader står tomma. Byggnader som inte används och underhålls förstörs med tiden.

Välj antingen uppgiftsalternativ A eller B.

Uppgift 3A:

Planera ett alternativt användningsändamål för en befintlig byggnad. Presentera din plan med hjälp av skisser, illustrationer, detaljplaner och/eller miniatyrmodeller. Du kan även förverkliga din plan eller presentera den vid planeringsobjektet eller på någon annan valbar plats. Innan du förverkligar eller presenterar din plan måste du dock reda ut och skaffa de eventuella tillstånd som behövs. Namnge din plan.

Framställningssätt:

Fritt

Uppgift 3B:

Planera ny arkitektur i anslutning till ett befintligt byggnadsbestånd. Komplettera den nuvarande byggnaden/de nuvarande byggnaderna eller planera en ny byggnad/nya byggnader på den befintliga tomten. Presentera din plan för kompletteringsbyggandet med hjälp av skisser, illustrationer, detaljplaner och/eller miniatyrmodeller. Du kan även presentera din plan vid planeringsobjektet eller på någon annan valbar plats. Innan du presenterar din plan måste du dock reda ut och skaffa de eventuella tillstånd som behövs. Namnge din plan.

Framställningssätt:

Fritt

4. FOTOGRAFIERS OLIKA SANNINGAR

”Fotografier är tolkningar av världen, men man måste kunna lita på dem.” Så säger Lars Boering, verkställande direktör för tävlingen World Press Photo (Helsingin Sanomat 14.2.2015). Domarna i den internationella fototävlingen var tvungna att diskvalificera inskickade bilder, eftersom de hade manipulerats. Fotograferna hade tagit bort eller lagt till detaljer i sina bilder. Också internationella nyhetsbyråer har förmedlat nyhetsbilder, som senare visat sig vara förfälskningar.

En fotograf gör val både vid fotograferingsögonblicket och efteråt vid redigeringen av bilderna. Tack vare digitaliseringen har bildredigering blivit lättare. Vad är syftet med bildredigering? Vad vill man berätta med de redigerade bilderna?

Undersök bildjournalistik i medierna. Välj antingen uppgiftsalternativ A eller B.

Uppgift 4A: Planera och skapa ett verk där du gör tolkningar av nyhetsbilder som du själv väljer. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Uppgift 4B: Planera och skapa en bildserie om ett aktuellt ämne som du själv väljer. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

5. ÅTERKOMMANDE MÖNSTER

Mönster och ornament spelar en viktig roll i olika kulturer. För buddhister är mandala både ett föremål och ett verktyg för meditation. Inom buddhismen representerar mandala hela universum. I den islamiska kulturen har ornamenten stor betydelse. Ornamenten kan basera sig på geometri, växter eller bokstäver. Utsmyckade keramikplattor hör till den islamiska arkitekturens kännetecken.

I tygen väver, trycker eller målar man olika mönster. I föremål eller byggnader kan ornamentet vara en detalj eller en större helhet. Mönstren är dekorativa men de berättar också en historia.

Uppgift: Planera ett återkommande mönster som kan användas i flera olika sammanhang, till exempel i föremål, kläder, tyg och byggnader. Namnge mönstret du planerat.

Framställningssätt: Fritt

6. ETT VERK ÄR EN RESA

Inom bildkonsten är processen det centrala särskilt i verk som uttrycks genom miljö-, samhälls- och performanskunst. De olika faserna av arbetsprocessen kan också synas tydligt inom till exempel målarkonsten.

Uppgift: Planera och skapa ett verk där de olika faserna av arbetsprocessen är synliga. Det färdiga verket består av de olika arbetsfaserna. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Online
ISBN 978-952-13-6288-0
ISSN 1798-8985

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2015–2016 UPPGIFTER

Föreskrifter och anvisningar 2015:16

© Utbildningsstyrelsen

Föreskrifter och anvisningar 2015:16

ISBN 978-952-13-6103-6 (pdf)

ISSN-L 1798-8977

ISSN 1798-8985 (online)

Ombrytning: Grano Oy

www.oph.fi

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst 2015–2016

Gymnasiediplomet i bildkonst omfattar sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande ska välja ett. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst baserar sig på portföljen, verket och den helhet de utgör. Portföljen står för hälften (1/2) och verket för hälften (1/2) av vitsordet för gymnasiediplomet. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst bygger dels på uppgiftsspecifika föremål för bedömning och dels på föremål och kriterier för bedömning som är gemensamma för alla uppgifter (se "Gymnasiediplomet i bildkonst 2015-2016" > "5 Bedömning av gymnasiediplomet", Föreskrifter och anvisningar 2015:15 Utbildningsstyrelsen)

Uppgiftsalternativen 1–6 för gymnasiediplomet i bildkonst:

1. ETT JÄMLIKT OCH JÄMSTÄLLT FINLAND

I början av 2015 trädde den förnyade lagen om jämställdhet och den nya diskrimineringslagen i kraft i Finland. Syftet med jämställdhetslagen är att förebygga diskriminering på grund av kön och främja jämställdhet mellan könen. Jämställdhetslagen förpliktar läroanstalterna att göra upp en jämställdhetsplan i samarbete med personalen och de studerande. Enligt den förnyade lagen får det inte förekomma stereotypa förväntningar eller föreställningar på grund av kön i skolan. De studerande ska också handledas att göra sina val utifrån individuella förutsättningar, inte enligt könsstereotypa mönster. Lagstiftningen utgår från att skolorna beaktar sexuell mångfald.

Den nya diskrimineringslagen ger ett bredare skydd mot diskriminering. Skyddet mot diskriminering är likvärdigt, oavsett vad diskrimineringen grundar sig på. Lagen förbjuder till exempel diskriminering på grund av ålder, ursprung, språk, religion, åsikt eller sexuell läggning. Varje läroanstalt ska enligt lagen ha en plan för de åtgärder som behövs för att främja jämlikheten. De studerande ska också höras i fråga om jämlikhetsåtgärderna.

Vi har ännu en bit kvar till verklig jämställdhet, även om allt färre finländare upplever jämställdhetsproblem som vanliga i vårt land. Trots det ansåg 44 procent av de finländare som tillfrågades i Eurobarometern att ojämställdhet mellan kvinnor och män är ganska eller mycket allmänt förekommande. I vardagen påverkar mediekulturen våra uppfattningar om jämställdhet mellan könen och om jämlikheten. I medierna återges, förstärks, revideras och skapas olika könsroller och -mönster.

Uppgift:

Studera och undersök hur jämlikhet och/eller jämställdhet syns i din omgivning? I vilka fall uppnås jämlikhet och/eller jämställdhet och i vilka fall inte? Välj ett eget perspektiv utgående från resultatet av din undersökning och dina funderingar. Skapa ett verk utgående från det perspektiv du valt. Namnge ditt verk.

Framställningssätt:

Fritt

Föremål för bedömningen:

Hur ämnet avgränsats och hur det valda perspektivet hanteras
Hur funderingar och synpunkter förmedlas

2. MÖJLIGHETERNAS MASKIN?

Den moderna arkitekturen och samhällsplaneringen härstammar från början av 1900-talet. Arkitekt Le Corbusiers (1887–1965) definition av huset som en "maskin att bo i" beskriver tydligt modernismens ideal, där arkitekten kommer med rationella planeringslösningar enligt naturens lagar. Inom byggnadstekniken bidrog massproduktion och standarder till att uppnå målen. Den eftersträlvade estetiken syntes förutom i arkitekturen även i inrednings- och möbeldesignen.

I dag är våra hem fulla av maskiner och elektronik. För att arbeta och studera hemma behövs smarta anordningar och internetförbindelse. Underhållningen strömmar in i våra hem via olika apparater. Lådorna är fulla av olika fjärrkontroller och laddare. Vi kokar, steker, hackar och mosar mat med olika apparater. I nya byggnader finns allt oftare både synlig och osynlig husteknik. I städerna har bostäderna redan länge värmts upp med fjärrvärme och ventilationen sköts maskinellt. I nya smarta hus kommunicerar och samarbetar olika anordningar med varandra.

Den ökade mängden teknik för också med sig problem i vardagen. Vi har på många sätt blivit beroende av maskinerna. Allt oftare sparar vi information i externa enheter och tjänster. En störning i tjänsten, avbrott i internetförbindelsen eller en borttappad minnespinne kan orsaka kaos i vardagen och ge upphov till abstinensbesvär. Den ökade mängden apparater ökar också elförbrukningen i hemmen. Elproduktionen, förädlingen av råvaror samt tillverkningen och återvinningen av apparater hör till vår tids stora utmaningar. Å andra sidan kan också nya apparater och tjänster svara på dessa utmaningar. Cirkulär ekonomi ses som en möjlighet för Finland och finländska företag. I en cirkulär ekonomi återvinns material och värden. För nya produkter skapas ett mervärde med hjälp av tjänster och smarta egenskaper.

Välj antingen alternativ 2A eller 2B:

Uppgift 2A:	Planera och skapa en produkt som går att använda hemma. Tillämpa elektronik, programmering och/eller robotik. Namnge din produkt.
Framställningssätt:	Fritt
Bedömning:	Hur innovativ och ekologisk produkten är Tekniskt genomförande och produktens användbarhet
Uppgift 2B:	Planera och skapa ett verk som belyser förhållandet mellan människan, hem och teknik. Namnge ditt verk.
Framställningssätt:	Fritt
Föremål för bedömningen:	Hur temat behandlas och förmedlas Konstnärligt utförande och helhet

3. FOTOGRAFI OCH MINNEN

Fotografier hjälper oss att minnas och fungerar samtidigt som minnesdokumentation. Fotografierna påverkar också vad vi tycker att är värt att minnas och berätta. Barndomsminnen kan grunda sig på fotografier. De personer och saker vi ser i fotoalbum och på släktfotografier är de vi minns. Det som inte finns med på fotografierna kan snabbt falla i glömska. Å andra sidan kan man också minnas bortglömda saker genom att titta på ett fotografi.

Personliga fotografier är ofta dokument över ögonblick, tillställningar och ceremonier som vi delat med personer som är viktiga för oss. Fotografiet skapar gemenskap till exempel i form av ett klassfoto, släktfoto eller lagfoto. Minnen som fotografierna inrymmer kan också undersökas ur turistperspektiv. Sevärdheter som anses viktiga fotograferas dagligen av otaliga turister. Genom att ta foton medverkar vi på "sevärdheternas arena", i egenskap av både fotografer och objekt.

Uppgift:	Planera och skapa ett verk som belyser förhållandet mellan fotografi och minnen. Namnge ditt verk.
Framställningssätt:	Fritt
Föremål för bedömningen:	Hur ämnet avgränsats och hur perspektivet förmedlas Förhållandet mellan uttrycksmedel och innehåll

4. VID VATTNET

De tidiga kulturerna uppstod vid vatten. Jordbruket fick sin början vid översvämmande floder i Mesopotamien och Egypten. Konstbevattning och kontroll över översvämningarna möjliggjorde städernas och skrivkonstens utveckling. På havet förändrades människans bild av världen. Haven fungerade som handelsleder och bidrog också till erövringen av kolonier.

Även i Finland uppstod de första städerna och industrin vid vattendrag. Man färdades längs vattnet och utnyttjade kraften från strömmande vatten. Längs vattnet transporterades också material och färdiga produkter. De naturliga farlederna kompletterades med byggda kanaler. Ännu i dag utnyttjas vattendrag på många sätt inom industri, logistik, turism och i städernas rekreationsområden. Olika värderingar och behov i anslutning till vattendragen kan också leda till konflikter, tvister och spänningar.

Uppgift: Undersök hur vattendrag har påverkat din boningsort eller någon annan miljö som du själv väljer. Planera och skapa ett verk utgående från vattnets betydelse för den miljö du valt. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Föremål för bedömningen: Hur inlevelsefullt vattnets betydelse behandlas
Konstnärligt utförande och helhet

5. ORDNING ELLER OORDNING

De flesta av oss har oordning på arbetsbordet, i datorn, väskan eller klädsåpet. Det finns för mycket, eller åtminstone mycket, av allt. Meddelanden, bilder, filer, papper, andra dokument och prylar är huller om buller. Det saknas helt enkelt både tid och tålamod för att ordna, sortera och gå igenom allt. Oordningen kan vara konkret men också en störande subjektiv känsla inne i huvudet.

Inom bildkonsten behandlas ordning och oordning på många sätt och ur olika perspektiv. Kompositionen och strukturen i ett konstverk eller sättet att presentera det kan verka slumpmässigt och kaotiskt. Färgerna, linjerna eller formerna i en målning kan se både oordnade eller ordnade ut. Jackson Pollock strävade till exempel efter ett okontrollerat uttryck i sina målningar. Anu Tuominen åter ordnar och sorterar föremål och saker i sina konstverk. Matti Kujansalos abstrakta målningar präglas av en balansgång mellan ordning och kaos.

Uppgift:	Undersök ordning och oordning i omgivningen, inom bildkonst och övrig visuell kultur. Planera och skapa ett verk som behandlar ordning och oordning. Namnge ditt verk.
Framställningssätt:	Fritt
Föremål för bedömningen:	Sambandet med omgivningen och/eller bildkonst och/eller övrig visuell kultur Konstnärligt och tekniskt utförande

6. LEK OCH VERKLIGHET

Leksaker leker man med, men leksaker och lekar är mycket mera än så. Lekar och lekredskap kan användas för att stödja människans inlärningsförmåga. Leksaker förmedlar också värderingar, ideal och attityder. Leksaker kan ge upphov till olika rollmodeller, skönhetsideal och handlingsmönster. De värderingar som leksakerna förmedlar berättar också om samhällsideologier och politiska ideal. I dag består leksaken ofta av en produkt som ska marknadsföra en film eller serie i samma produktgrupp. Leksaker och lekar framkallar glädje och bidrar till lärande, men kan också berätta överraskande saker om en gemenskap, ett samhälle eller en kultur.

Uppgift:	Studera leksaker och/eller lekar. Fundera och undersök hurdana värden, ideal eller ideologier som är förknippade med dem. Planera och skapa ett verk där du behandlar dina funderingar ur ett perspektiv som du själv väljer. Namnge ditt verk.
Framställningssätt:	Fritt
Föremål för bedömningen:	Hur det valda perspektivet förmedlas Konstnärligt utförande och helhet

Online
ISBN 978-952-13-6103-6
ISSN 1798-8985

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2014–2015 UPPGIFTER

© Utbildningsstyrelsen

Föreskrifter och anvisningar 2014:10

ISBN 978-952-13-5815-9 (pdf)

ISSN-L 1798-8977

ISSN 1798-8985 (online)

Ombrytning: Kopijyvä Oy/Jaana Jääskeläinen

www.oph.fi

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst 2014–2015

Gymnasiediplomet i bildkonst omfattar sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande ska välja ett. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst baserar sig på portföljen, verket och den helhet de utgör. Portföljen står för hälften (1/2) och verket för hälften (1/2) av vitsordet för gymnasiediplomet. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst bygger dels på uppgiftsspecifika föremål för bedömning och dels på föremål och kriterier för bedömning som är gemensamma för alla uppgifter (se "Gymnasiediplomet i bildkonst 2014-2015" > "5 Bedömning av gymnasiediplomet", Föreskrifter och anvisningar 2014:9 Utbildningsstyrelsen)

Uppgiftsalternativen 1–6 för gymnasiediplomet i bildkonst:

1. Mångsidiga Tove

I år har det gått 100 år sedan Tove Jansson föddes. Tove Janssons (1914–2001) långa karriär som konstnär, illustratör, politisk karikatyrtecknare, författare och upphovsman till mumintrollen och -berättelserna är unik. Mumintrollen är hennes mest kända och älskade verk i Finland och hela världen. Toves konst genomsyras av humana teman som till exempel tolerans, varm humor och bohemisk självständighet. Hon tar också upp allvarliga livsfrågor, såsom ensamhet, otillräcklighet och döden. Jansson var en fördomsfri konstnär som inte var rädd för att ta ställning. Hennes produktion ger en bild av en mångsidig och produktiv konstnär som hela tiden strävade efter att hitta nya perspektiv.

Uppgift:

Välj antingen alternativ A eller B.

A) I Tove Janssons mumindal kan man hitta många beröringspunkter med författarens eget liv. Studera och undersök hur mumintrollen, deras värld och livets gång skildras i muminböckerna. Tillämpa dina resultat av din undersökning i ditt gymnasiediplom. Skapa ett verk som beskriver din egen imaginära värld. Namnge ditt verk.

Framställningssätt:

Fritt

Mål för bedömningen:

Konstnärligt utförande av helheten
Uppfinningsrikedom

B) Bekanta dig med de olika faserna i Tove Janssons konstnärskarriär. Studera hennes produktion inom olika konstarter och undersök hur tvärkonstnärligheten syns i hennes verk. Använd resultaten av din undersökning i ditt gymnasiediplom. Skapa ett tvärkonstnärligt verk utgående från ett av Tove Janssons konstnärliga teman. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Tvärkonstnärlighet
Uppfinningsrikedom

2. Djuret som symbol

Djuret har haft en central roll inom olika kulturer, till exempel som produktionsdjur, villebråd, föremål för dyrkan, sällskapsdjur och symbol. Vår tids vetenskap, världsåskådningar och djurproduktion har riktat blicken mot djurens rättigheter vid sidan om de mänskliga rättigheterna. Biologiskt sett är ju människan också ett djur, även om man i vardagen oftast uppfattar djuret som människans motsats. Å andra sidan är sällskapsdjuret med alla sina mänskliga drag många människors bästa vän.

Djur har alltid fascinerat bildskapare, oavsett om det handlar om dokumentering av händelser, beskrivning av forskningsresultat eller illustrationer av mytologi. Religiösa bilder eller kartsquisser från medeltiden kan till exempel innehålla de mest fantasifulla djurfigurer. Djurteman har använts flitigt också före den digitala tidsåldern, i logotyper, illustrationer och i propagandasyfte. I dag drar exempelvis serier, filmer och reklam på ett genialt sätt nytta av våra uppfattningar om djur.

Uppgift: Bekanta dig med bilder av djur och djurfigurer som skapats under olika tider och på olika platser. Undersök också hur djuret har använts som symbol för makt och styrka inom modern konst och visuell media. Använd resultaten av din undersökning i ditt gymnasiediplom. Skapa ett verk eller en produkt som behandlar eller använder djursymbolik. Namnge ditt verk eller din produkt.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Förmedlingen av idén och budskapet
Behandlingen eller användningen av djursymbolik

3. Jag syns, alltså finns jag

Filosofen Zygmunt Bauman framfört tanken att den moderna människan upplever att varandet, att finnas till, främst är att synas och växelverka. Vår vardag har snabbt blivit allt mer visuellt och medialt betingad. I synnerhet för barn och unga har bilden blivit ett viktigt kommunikationsmedel. De sociala medierna ger nya möjligheter att synas och dela med sig. Tack vare mobilteknologin har allt flera människor i dag tillgång till kamera. Att fotografera är både snabbt och lätt och en del av vardagen. Samtidigt blir det allt svårare att undvika att bli fotograferad eller att hamna på bild.

Baumans uppfattning ger oss anledning att reflektera över det egentliga syftet med självporträtt och till exempel selfies under olika tider. I vilken mån handlar självporträtt om att skapa en identitet och vilken betydelse har andras blickar och åsikter? Att synas hänger nära samman med kläder och visuell stil.

Uppgift: Undersök hur individer och grupper uttrycker sig inom bildkonst och annan visuell kultur. Fundera över ditt förhållande till självporträtt, till att bli avbildad och till visuell stil. Hur vill du synas och hur vill du inte synas? Välj ett perspektiv och skapa ett verk utgående från det. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Förmedlingen av tankarna och synvinkeln
Sambandet med kunskap om bildkonst och annan visuell kultur

4. Traditioner, ritualer och riter

Med ritualer och riter avses etablerade ceremonier, kulthandlingar och religiösa förrättningar. Traditioner syftar på etablerade seder och bruk, beteendemönster och andra sociala normer som kännetecknar en mänsklig gemenskap eller ett folk.

Bildkonstens historia återspeglar till stor del även religionernas, ritualernas och riternas historia. Konsten har ofta dokumenterat, undersökt och tolkat sin egen tids sociala normer, med andra ord "rätt" och "fel" beteendemönster. Ett populärt tema inom nutidskonst är att undersöka traditionerna i mångkulturella samhällen. Sociala normer behandlas i nutidskonst till exempel genom att synliggöra, parodiera, karnevalisera eller ifrågasätta dem, byta roller eller perspektiv.

Uppgift: Skapa ett verk som behandlar traditioner, ritualer och riter. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Förmedling av synvinkel
Uttrycksfullhet

5. Bokstavskonst

Vi stöter dagligen på olika typer av fonter, i media eller i texter som vi producerar till exempel med ett ordbehandlingsprogram. Det finns oändligt många fonter, det vill säga olika typsnitt eller snittvarianter. De ger den tryckta eller elektroniska texten dess utseende. Utformningen av texten som ger det önskade utseendet kallas typografi. Typografi är konsten att utforma bokstäver och andra skrivtecken.

Ett bildkonstverk kan delvis eller helt bestå av tecken från något skriftsystem. Nutidskonstnärer och konceptkonstnärer använder till exempel bokstäver, siffror och skiljetecken i sina verk. Med hjälp av typografi kan man också profilera sig och skapa en företagsidentitet i näringslivet. Den visuella kommunikationen spelar en viktig roll i affärsverksamhet, till exempel när det gäller varumärket för en specifik produkt.

Uppgift: Välj antingen alternativ A eller B.

A) Undersök hur bokstäver och skrift uttrycks inom bildkonst under olika tider. Skapa ett verk med hjälp av bokstäver och/eller skrift. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Förmedling av synvinkel
Uttrycksfullhet

B) Planera och skapa en digital och/eller tryckt publikation om något ämne eller tema som du upplever som viktigt. Namnge din publikation.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Layout och samband med innehållet
Typografi och illustrering

6. Universum

Människan har genom alla tider fascinerats av universums mysterium. Universums uppkomst, kosmos struktur och uppbyggnad och meningen med universums existens har gestaltats i mytiska berättelser och folkliga föreställningar. I dag preciserar astronomin och kosmologin vetenskapligt uppfattningarna om universum och rymden. I den tidiga vetenskapen frågade man sig om det var jorden eller solen som var universums medelpunkt. I dag verkar de aktuella vetenskapliga frågorna om kosmiska naturlagar betydligt mer komplicerade.

Uppgift: Undersök och fundera över olika förklaringar till universum. Använd resultatet av din undersökning och dina funderingar och välj en egen synvinkel på ämnet. Skapa ett verk utgående från det perspektiv du valt. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Sambandet med uppgiftens utgångsläge
Användningen av material, tekniker och uttrycksmedel

Online
ISBN 978-952-13-5815-9
ISSN 1798-8985

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2013–2014 UPPGIFTER

© Utbildningsstyrelsen

Föreskrifter och anvisningar 2013:7

ISBN 978-952-13-5449-6 (pdf)

ISSN-L 1798-8977

ISSN 1798-8985 (online)

Ombrytning: Edita Prima Oy/PSWFolders Oy/Timo Päivärinta

www.oph.fi

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst 2013–2014

Gymnasiediplomet i bildkonst omfattar sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande ska välja ett. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst baserar sig på portföljen, verket och den helhet de utgör. Portföljen står för hälften (1/2) och verket för hälften (1/2) av vitsordet för gymnasiediplomet. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst bygger dels på uppgiftsspecifika föremål för bedömning och dels på föremål och kriterier för bedömning som är gemensamma för alla uppgifter (se "Gymnasiediplomet i bildkonst 2013-2014" > "5 Bedömning av gymnasiediplomet", Föreskrifter och anvisningar 2013:6, Utbildningsstyrelsen)

Uppgiftsalternativen 1–6 för gymnasiediplomet i bildkonst:

1. Den viktiga sömnen

En vuxen människa sover ungefär en tredjedel av dygnet. Sömnbehovet varierar mellan olika människor och till en del med åldern. När vi sover vilar hjärnan och laddar upp sig inför nästa dag. Tillräcklig sömn främjar vår fysiska och psykiska hälsa. För lite sömn och en oregelbunden dygnsrytm sänker en människas dagliga vakenhetsgrad. Sömnen främjar vårt lärande och under sömnen blir minnesspår i hjärnan starkare. När vi sover ordnar oklara saker ofta upp sig. En dröm kan också ge oss lösningen på något problem vi funderat över.

Drömmar har spelat en viktig roll i olika kulturer och religioner. Drömmar har styrt individens och samhällets liv på många sätt. I drömmen har människan kunnat besöka en annan verklighet. Man har botat människor och tolkat framtiden med hjälp av drömmar. Mayaindianerna ansåg till exempel att drömmen beskrev själens verklighet. I dag tolkas drömmar framför allt ur psykologisk och symbolisk synvinkel.

Inom konsten inspirerades i synnerhet surrealismen av drömmar och Sigmund Freuds idéer. Surrealisternas mål var att i sin konst ge uttryck för det slumpartade och undermedvetna och för drömmens logik. I surrealistisk konst uttrycks rädslor, drömmar och fantasier. Surrealismen påverkade många av 1900-talets konstriktningar och har fortfarande stort inflytande på den moderna konsten.

Uppgift:

Undersök sömn eller drömmar. Ta reda på hur sömn och drömmar kommer till uttryck i bildkonst och annan konst. Du kan också skriva en sömndagbok. Skapa ett verk där utgångspunkten är sömn eller drömmar. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Hur ämnet behandlas och avgränsas
Konstnärligt utförande

2. Mat, kost och förädling

Mat har behandlats på många sätt inom konsten. Stilleben var en populär genre inom den holländska målarkonsten på 1600-talet. Det franska begreppet *nature morte* (sv. död natur) beskriver bra det traditionella stillebenet som avbildar exempelvis frukter, blommor, bröd och kärl. Till stillebenmålning hör också *vanitas*-målningar, som påminner oss om livets förgänglighet. Inom modern konst är det främst biokonsten som använder organiska ämnen som material. Inom biokonsten tillämpas konstnärliga och vetenskapliga arbetssätt och forskningsmetoder. Katja Gauriloffs nya dokumentärfilm *Säilöttyjä unelmia* (sv. Konserverade drömmar) från 2011 utgår också från matens ursprung.

Att äta är något som hör till vardagen men många människor spenderar också allt mera tid och pengar på mat. Mat är ett samtalsämne, en trend och en allt viktigare del av den västerländska människans identitet och värderingar. Matens närings- och energivärde och de etiska och ekologiska aspekterna styr också människors val vid matbordet.

Uppgift: Undersök och fundera över personliga och/eller samhälleliga och/eller globala frågor i anslutning till mat. Använd resultaten av din informationssökning och undersökning i ditt gymnasiediplom. Skapa ett verk med temat mat. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Hur ämnet behandlas och avgränsas
Konstnärligt utförande

3. Förhållandet mellan fotografering och målarkonst

Fotografering och målarkonst har alltid haft ett nära förhållande. På 1800-talet eftersträvade såväl realismens konstnärer som fotograferingens pionjärer ett realistiskt framställningssätt. I tidiga fotografier är uttrycksmedlen och bildkompositionerna också ofta inspirerade av målarkonsten. Å andra sidan har fotografiet alltid fungerat som hjälpmedel för bildkonstnärerna. Fotograferingens utveckling bidrog delvis till att målarkonsten kunde utvecklas i nya riktningar. Tack vare modernismen fick målarkonsten också andra uppgifter än att avbilda den synliga verkligheten. Fotograferingen som uttrycksform har naturligtvis också påverkat andra konstarter och i vidare bemärkelse den visuella kulturen.

Målarkonsten och fotograferingen söker fortfarande nya former. Samtidigt har gränserna mellan konstarterna suddats ut. Nutidskonsten lånar och leker med olika tekniker, redskap och innehåll. Samtidsmåleriet kan kombinera till exempel element ur fotografi-, installations och performanskonst. I ett fotografi kan temat, kompositionen eller det måleriska uttrycket vittna om målarkonsten genom att exempelvis referera till dess historia. Samtidskonstnärer som använder målarkonst i sina fotografier är bland annat Elina Brotherus. På motsvarande sätt använder Stiina Saaristo och Jarmo Mäkilä fotografiet i sina konstverk.

Uppgift: Undersök skillnader och likheter mellan målarkonst och fotografering och deras växelverkan i konsten och den visuella kulturen. Skapa ett verk där du använder både fotograferingens och målarkonstens tekniker och uttrycksmedel. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Förhållandet mellan uttrycksmedel och innehåll
Avgränsningen av ämnet

4. Maktens former

Ett offentligt rum är en traditionell konstarena. Ett konstverk i ett offentligt rum är i allmänhet en hyllning till en person eller händelse. Minnesmärken berättar om ett folks historia, myter och värderingar. Vi minns och hedrar händelser vid minnesmärken, viktiga byggnader och offentliga platser. Den offentliga konsten visar också att konsten haft politisk betydelse oberoende av statsskick. Man har rest statyer, flyttat och vält omkull dem som ett tecken på maktskifte. Också arkitekturen och samhällsplaneringen har i stor utsträckning uttryckt makt, ideologier och värderingar. Riksdagshuset som stod färdigt 1931 anses till exempel som en symbol för Finlands självständighet och demokrati. I Rumänien lät president Nicolae Ceaușescu på 1980-talet – riva en stor del av Bukarests historiska centrum för att ge plats åt monumentalarkitekturen. Folkets hus (i dag Rumäniens parlamentsbyggnad) skulle utgöra höjdpunkten i Ceaușescus stadsplanering.

Ett konstverk kan också vara tillfälliga skeenden eller handlingar i ett offentligt rum. Ett miljökonstverk kan till exempel beskriva en plats historia. Maaria Wirkkalas mångfasetterade verk *Kunskapens tecken* (fi. Tiedon häivä) är en hyllning till Gamla Akademien i Åbo. Kaisa Salmis samhälleliga performans *Fellmans åker – ett levande monument med 22 000 människor* behandlade 1918 års händelser i Lahtis. Konsten kan också vara ett sätt att ta över ett offentligt rum. Elissa Eriksson genomförde kampanjen *Jag vill se något annat också* (fi. Haluan nähdä muutakin), där busshållplatser var fria från kommersiella meddelanden under en veckas tid.

Uppgift:	Planera ett verk för en viss händelse, idé, värdering, människogrupp eller person i ett offentligt rum som du själv väljer. Välj antingen alternativ A eller B. A) Åskådliggör ditt planerade verk med hjälp av exempelvis en miniatyrmodell, 3D-modell, bildbehandling, audiovisuell presentation eller bildserie. Namnge ditt verk.
Framställningssätt:	Fritt B) Skapa det bestående eller tillfälliga verk du planerat i ett offentligt rum. Namnge ditt verk.
Framställningssätt:	Fritt
Mål för bedömningen:	Hur idén och budskapet förmedlas Förhållandet mellan verk och miljö Framställningsteknik

5. Kopiera, redigera och variera

Populärkulturellt innehåll och uttryck blev en del av bildkonsten på 1950- och 1960-talet. Roy Lichtenstein och Andy Warhol använde till exempel sin tids medieinnehåll som utgångspunkt för sina verk. Popkonstens och mediekulturens inflytande syns också hos finländska nutidskonstnärer, till exempel Robert Lucander och Jani Leinonen.

På 2000-talet har de sociala medierna på internet gjort det lätt att kopiera, redigera, dela och kommentera bilder, texter och audiovisuellt innehåll. Med bara några klick kan vi sprida texter, bilder och videor via internet. Vissa saker utvecklas till s.k. internetfenomen och når snabbt en mycket stor publik på nätet. Ofta är dessa fenomen kortvariga. Sådana kulturella eller kommunikativa yttringar som sprids kallas mem. Beroende på hurdant fenomen det är fråga om kan användaren dela memet som det är, bearbeta det eller skapa en ny version av det innan det delas vidare. Mem är ofta roliga, aktuella och satiriska. Något som verkar mycket obetydligt kan utvecklas till ett stort fenomen på nätet. Våren 2013 blev till exempel *Harlem Shake* ett mycket populärt mem. De otaliga videorna om memet bygger alla på samma princip: först dansar man ensam och sedan tillsammans under 40 sekunder till takterna av låten *Harlem Shake*.

Uppgift:	Välj ett aktuellt fenomen eller samtalsämne i media. Samla, jämför och undersök mediebilder och annat medieinnehåll om det fenomen du valt. Vad sägs i olika medieinnehåll? Var och i vilka sammanhang har de publicerats? Låna och/eller kombinera och/eller
-----------------	---

låt dig inspireras av ditt material. Skapa ett verk som utgår från det aktuella fenomen eller samtalsämne som du undersökt. Namnge ditt verk.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Hur effektiv behandling av fenomenet är
Konstnärligt utförande

6. Tänd på att spela

Att spela är fascinerande, underhållande, lockande och lärorikt. Ofta är det lusten att vinna och rädslan att förlora som driver spelaren vidare. De flesta spel väcker stora känslor. Spelen fångar och det är svårt att sluta. I alla spel handlar det dock inte om att vinna eller förlora. Många spel är framför allt ett roligt tidsfördriv som går ut på att göra saker och leka tillsammans. Man kan leva sig in i olika roller och ställa upp gemensamma mål. I många spel spelar också slumpen, allmänbildningen eller strategiska färdigheter en stor roll.

Sociala spel blir allt populärare både i digitala och i mera traditionella spelformer. I lag- och gruppspel behandlar, diskuterar och löser man tillsammans problem på ett naturligt sätt. Spelkulturen har fått en allt viktigare roll i barnens, de ungas och vuxnas värld. Olika spelformer knyts allt närmare spelarnas vardag. Ett bra spel kan vara underhållande, men också främja spelarens lärande, växande och sociala kompetens. Genom spelet kan lärandet bli aktivt, lockande och upplevelsebaserat.

Uppgift: Välj antingen alternativ A eller B.

A) Planera och skapa ett spel. Spelet kan till exempel vara ett brädspel, kortspel eller dataspel. Namnge ditt spel.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Idé och genomförande
Hur speltypen förmedlas
Användbarhet

B) Planera och skapa ett verk, där spel eller lek är en del av medverkan i och/eller en del av verket.

Framställningssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Hur idén förmedlas
Konstnärligt utförande och helhet

Online
ISBN 978-952-13-5449-6
ISSN 1798-8985

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2012–2013 UPPGIFTER

© Utbildningsstyrelsen

Föreskrifter och anvisningar 2012:13

ISBN 978-952-13-5141-9 (pdf)

ISSN-L 1798-8977

ISSN 1798-8985 (online)

Ombrytning: Edita Prima Oy/PSWFolders Oy/Timo Päivärinta

www.oph.fi

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst 2012–2013

Gymnasiediplomet i bildkonst omfattar sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande ska välja ett. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst baserar sig på portföljen, verket och den helhet de utgör. Portföljen står för hälften (1/2) och verket för hälften (1/2) av vitsordet för gymnasiediplomet. Bedömningen av gymnasiediplomet i bildkonst bygger dels på uppgiftsspecifika föremål för bedömning och dels på föremål och kriterier för bedömning som är gemensamma för alla uppgifter (se "Gymnasiediplomet i bildkonst 2012-2013" > "5 Bedömning av gymnasiediplomet", Föreskrifter och anvisningar 2012:13, Utbildningsstyrelsen)

Uppgiftsalternativen 1–6 för gymnasiediplomet i bildkonst:

1. TID OCH TIDSUPPFATTNING

Tiden beskrivs och mäts på olika sätt beroende på perspektivet. Tiden kan till exempel undersökas som en fysikalisk storhet, en filosofisk fråga eller som ett kultur- och religionsbundet fenomen. Med hjälp av kalendrar kan man strukturera tiden. I agrarsamhällena var det de olika arbetena som varierade enligt dygnets och årstidernas växlingar som bestämde tidsrytmen. I dag är vårt liv ofta noga planerat men å andra sidan kan vi tappa tidsuppfattningen när vi till exempel surfar på nätet. Det talas också om att den globala tiden går fortare och att vi till följd av det ständigt lider av brådska och tidsbrist. Den globala världen är hela tiden närvarande, om vi bara vill hålla oss uppdaterade.

Konstnärer har alltid intresserat sig för tiden som fenomen. Tiden kan stanna upp i ett konstverk. Å andra sidan kan ett fotografi, en rörlig bild, miljö- eller begreppskonst åskådliggöra tiden till exempel genom att beskriva en långsam förändringsprocess. Ett konstverk kan också omfatta många tidsnivåer samtidigt. Konstverket kan ge betydelse åt en viss tid men det kan också ifrågasätta vår tidsuppfattning. Konsten synliggör också föreställningar om framtiden.

Uppgift: Hur använder du din tid? Hurdan är din tidsuppfattning? Vad är viktigt i fråga om din tid? Undersök hur tiden beskrivs i bildkonsten, den visuella kulturen, den bebyggda miljön och/eller föremålskulturen. Skapa ett verk, där du undersöker din tid. Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Avgränsning av ämne
Reflektion över begreppet tid
Personlig anknytning

2. I SCHJERFBECKS FOTSPÅR

Det har i år förflutit 150 år sedan konstnären Helene Schjerfbeck (1862–1944) föddes. Märkesåret till ära visas många av konstnärens konstverk på olika utställningar.

Helene Schjerfbeck anses som en av Finlands kändaste och mest ansedda bildkonstnärer. Under sin långa konstnärliga karriär hämtade hon in nya motiv, teman, stilar och uttryckssätt i den finländska målarkonsten. Helene Schjerfbeck började som realist men övergick småningom till ett mer avskalat och enklare uttryck. Det viktigaste motivet och innehållet i Schjerfbecks konst var människor och självporträtt. Helene Schjerfbeck var också i egenskap av kvinnlig konstnär en av de viktigaste föregångarna i Finland i slutet av 1800-talet.

Uppgift: Bekanta dig med olika skeden i Helene Schjerfbecks liv. Undersök och bedöm hennes konstnärliga karriär och produktion. Använd resultatet av din informationssökning och undersökning i ditt diplomarbete. Skapa ett verk där du innehålls- och/eller uttrycksmässigt tar intryck av Helene Schjerfbecks produktion. Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Samband med uppgiftens utgångspunkt och konst-kännedom

3. BILDENS KRAFT

Bilder är ett mångsidigt sätt att påverka i samhället. Ett exempel är 1860-talets realism som tog fram sin tids missförhållanden. Nittonhundratalets modernistiska konströrelser formulerade också sina principer som skrivna manifest och resolutioner. Ordet manifest kommer från latinet och betyder deklaration eller förklaring. Det består av orden *manus* hand och *festus* påtaglig. Ett manifest gör alltså ett budskap påtagligt, uttrycker åsikter i offentligheten och försöker påverka andra.

Den postmoderna tidens konst är nära förknippad med medborgaraktivism, politik, missförhållanden i samhället och globala konflikter. Nutidskonst konst behandlar ofta samhällsfrågor utifrån olika världsbilder, konkurrerande sanningar, minoriteter, identiteter, religioner och feminism. En politisk serie kan till exempel beskriva saker man inte vågar tala högt om.

Uppgift: Fundera över hur ojämlikhet, orättvisa och moraluppfattningar syns i samhället. Undersök också hurdan vår tids samhällskritiska och politiska konst är. Skapa ett verk, där du påverkar och tar ställning. Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt:	Fritt
Mål för bedömningen:	Ställningstagande Förmedling av idé och budskap Konstnärligt utförande

4. DÄR JAG EN GÅNG GÅTT

Vi bär med oss minnen av barndomens hem, gårdar, skolor, gator, parker och stigar. Vi kommer också ihåg lekplatser, sommarstugor och när vi hälsade på hos mormor eller farmor. Vi minns platser där vi upplevde något betydelsefullt. Vi minns händelser som är förknippade med starka känslor, upplevelser och spänning. Minnena hänger ihop med olika förnimmelser, såsom lukter, smaker, ljud och intryck av platser. Viktiga platser i vårt förflutna är en del av vår personliga historia och identitet.

Uppgift:	Var kommer du ifrån? Var har du dina rötter? Vilka platser är viktiga för dig och varför? Skapa ett verk, där du undersöker dina rötter och viktiga platser i ditt liv. Namnge ditt verk.
-----------------	---

Tillvägagångssätt:	Fritt
Mål för bedömningen:	Konstnärligt utförande Förmedling av känslor och erfarenheter

5. RÖRELSE

Rörelse och framställning av rörelse har fascinerat konstnärer under olika tider. Futuristerna hyllade till exempel "fartens skönhet" på 1910-talet. Illusioner av rörelse och utrymme stod i centrum för den optiska konsten på 1960-talet. Tack vare videokonsten kunde rörelse spelas in och manipuleras mångsidigt på 1970- och 1980-talet. I dag erbjuder den digitala bilden och olika medieteknologier ännu mera möjligheter att undersöka, uttrycka och framställa rörelse. Rörelse kan naturligtvis fortfarande undersökas också i realtid och utan ett medium som förmedlar verket. Åskådaren i en installation kan till exempel omges av rörliga bilder, eller i en performans vara en del av verket.

Uppgift:	Undersök rörelse. Hur uppkommer rörelse? Är rörelse något verkligt eller en illusion? Skapa ett berättande verk som beskriver rörelse. Namnge ditt verk.
-----------------	--

Tillvägagångssätt:	Fritt
Mål för bedömningen:	Avgränsning och behandling av ämne Berättandet

6. VARDAGEN

Alla föremål omkring oss är formgivna. Formgivning hör ihop med föremåls form, struktur, utförande och bruksändamål. Genom formgivningen kan man förmedla och bestämma ett föremåls värde och betydelse. Formgivning eller design har traditionellt förknippats med planering av olika fysiska föremål och grafiska trycksaker. I dag är också tjänster föremål för formgivning. Formgivning är bearbetning av idéer, tankar och material. Bra formgivning löser problem och förbättrar livskvaliteten i vardagen. Ofta är det först när föremål inte fungerar som vi märker brister i formgivningen.

Uppgift: Undersök och bedöm din livsmiljö och vardag. Planera utifrån dina iakttagelser en produkt som förbättrar vardagen och livskvaliteten. Åskådliggör din plan med hjälp av exempelvis en modell, miniatyrmodell, 3D-modell, audiovisuell presentation eller bildserie. Namnge produkten du planerat.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Innovativitet
Förmedling av idé och användbarhet
Framställningstekniskt utförande

Vi rekommenderar att gymnasierna utnyttjar gymnasiediplomen i bildkonst i samband med behandlingen av Världens designhuvudstad 2012 Helsingfors (World Design Capital Helsinki 2012). WDC 2012:s teman är "Öppen stad – förutsättningar för bättre liv för stadsbor", "Globalt ansvar – designens nya roll" och "Grunden till ny tillväxt – Embedded Design". Du kan bekanta dig med programmet på Världens designhuvudstad 2012 Helsingfors webbsidor på adressen <http://wdc2012helsinki.fi/>

Online
ISBN 978-952-13-5141-9
ISSN 1798-8985

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

GYMNASIEDIPLOMET I BILDKONST 2011–2012 UPPGIFTER

© Utbildningsstyrelsen

Föreskrifter och anvisningar 2011:11

ISBN 978-952-13-4765-8 (pdf)

ISSN-L 1798-8977

ISSN 1798-8985 (online)

Ombrytning: PSWFolders Oy/Timo Päivärinta

www.oph.fi

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst 2011–2012

Det finns sex uppgiftsalternativ, av vilka den studerande väljer ett. Bedömningen av gymnasiediplomet baserar sig på portföljen, verket och den helhet de utgör. Portföljen står för hälften (1/2) och verket för hälften (1/2) av vitsordet för gymnasiediplomet. Bedömningen av gymnasiediplomet bygger dels på uppgifts-specifika mål för bedömning, dels på mål och kriterier för bedömning som är gemensamma för alla uppgifter (se "Gymnasiediplomet i bildkonst 2011–2012" > "5 Bedömning av gymnasiediplomet", Föreskrifter och anvisningar 2011:10, Utbildningsstyrelsen)

Uppgiftsalternativen för gymnasiediplomet i bildkonst 1–6:

1. VARDAG OCH HELG

Bilder har under olika tider varit ett sätt för människan att möta och återge det heliga. Konstens väsen har också förknippats med tanken om konstens helighet. I början av 1900-talet bidrog religionen till exempel, genom den då populära teosofin, till uppkomsten av abstrakt konst. Man ville sammankoppla konsten med den osynliga världen, den andliga verkligheten och skönhet. All konst söker dock inte förankring i andlighet eller det undermedvetna. Naturalismen som konstinriktning hade som mål att beskriva verkligheten och vanliga människors vardagsliv noggrant och sanningsenligt, också det negativa. Vardag och helg är populära teman även inom nutida konst och design. Många moderna konstverk riktar vår uppmärksamhet mot vardagslivet och dess betydelse. Inom modern konst kan vardagen förvandlas till helg och helgen till vardag. Dessa teman kan också granskas utgående från helig design och vardagens föremålskultur.

Uppgift: Undersök hur vardag och helg beskrivs, framställs och syns i bildkonst och/eller visuell kultur. Skapa ett verk som återspeglar ditt eget perspektiv på vardag eller helg eller bådadera.
Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Förmedlandet av det valda perspektivet

2. SMYCKET FÖRMEDLAR BUDSKAP

Ett smycke är en del av en människas kropp, skala, tillstånd och egna stil. I smyckekonst är gränserna mellan föremål, kropp och omgivning otydliga. Den konstupplevelse som ett smycke ger upphov till hänger alltid samman med det praktiska livet. För bäraren är smycket en del av identiteten som är närvarande i vardagen.

Det finns många orsaker till att bära smycken. Smycket kan fungera som en skyddande amulett eller uttrycka bärarens ställning i samhället. Ett smycke kan också ha en praktisk funktion, som till exempel spännet i ett bälte. Smycken har också tjänat som bytesmedel och symboliserat sin bärarens välbefinnande. Även om ett smyckes estetik alltid har varit viktig för människan, kan man ändå säga att smyckekonsten som sådan uppstod först på 1900-talet.

Det typiska för unik smyckekonst är att materialet har sekundär betydelse i förhållande till idén. Moderna smycken förmedlar budskap och ståndpunkter med hjälp av till exempel humor, rörelse eller ironi. Moderna smyckekonstnärer kännetecknas av att de arbetar med olika material, färger och former som djärvt kombineras. Moderna smycken kan sålunda ses som konstverk – skulpturer som kan bäras eller hängas upp.

Uppgift: Forska i smyckekonstens historia och nutid. Planera och skapa ett smycke eller en smyckeserie som förmedlar budskap.
Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Förmedlandet av idén och budskapet
Konstnärligt och tekniskt utförande

3. SERIEHJÄLTAR

Hjältemod är ett outtömligt tema inom konst och folklig tradition. I synnerhet inom litteratur, bildkonst, film och i tecknade serier och spel har olika hjältefigurer en central roll. Hjältar hör också till basinsåhålllet inom mediekultur. Media beskriver ofta svårfattliga saker med hjälp av personer och hjältesagor. På det viset visas den komplicerade världen för oss i form av ett förenklat drama där gott och ont möts, vare sig det handlar om en naturkatastrof eller vardagspolitik.

Hjälten eller hjältinnan står oftast för positiva värden som godhet, ädelmod och osjälviskhet men kan också ha svagheter. Antihjälten kan däremot vara en misslyckad, självisk skurk som bara handlar i eget intresse utan att sky några medel. Tittaren och läsaren kan identifiera sig med hjältarna oberoende av deras olika egenskaper.

Uppgift:	Skapa ett bokverk eller en tecknad serie eller en audiovisuell föreställning som behandlar hjältemod ur ett valfritt perspektiv. Namnge ditt verk.
Tillvägagångssätt:	Bokverk eller tecknad serie eller audiovisuell föreställning
Mål för bedömningen:	Seriens helhet och berättelsens kontinuum Förmedlandet av hjältemod och hur träffande genomförandet är

4. ICKE-PLATS

Känner du igen och kan du se en icke-plats i din närmiljö? En icke-plats karaktäriseras av att den lika väl kunde vara någon annanstans – den saknar en igenkännbar historia, identitet och kontext. Anonyma icke-platser kan du hitta och uppleva i bebyggda miljöer; ju större stad desto flera icke-platser.

Icke-platserna är överblivna rester i den bebyggda miljön. En icke-plats kan till exempel vara en icke utmärkt parkeringsplats, oanvänd vind, ogräsbevuxen blombänk eller övergiven gård intill en industribyggnad. Icke-platser finns också på flygplatser, järnvägsstationer eller hamnterminaler. Utmärkt arkitektur skapar inte i sig förutsättningar för en bra och fungerande livsmiljö. Det är framför allt kvaliteten på markanvändnings- och trafikplaneringen som inverkar på uppkomsten av icke-platser, men naturligtvis också hur den bebyggda miljön underhålls och sköts.

Uppgift:	Välj en icke-plats i din närmiljö. Kom med idéer och planera ett igenkännbart och personligt utseende åt icke-platsen med arkitektoniska eller miljökonstruktiva medel. Verkställ din plan på den plats du valt eller återge din plan exempelvis i form av en miniatyrmodell, 3D -framställning eller 3D-animation. Namnge ditt verk.
-----------------	--

Den studerande ska utreda och skaffa de tillstånd som behövs innan planen genomförs på den valda platsen.

Tillvägagångssätt:	Fritt
Mål för bedömningen:	Konstruktivt och tekniskt utförande Förhållandet mellan miljön och verket eller förhållandet mellan miljön och konstruktionen/bygget

5. FRÄMMANDE KULTURER

Den europeiska och västerländska konsten, estetiken och visuella kulturen har under olika tider tagit mycket intryck av utomeuropeiska kulturer. Trots detta har den allmänna konsthistorian tagit upp icke-europeisk kultur endast i förbigående och som enstaka exempel. Intresset för att låta främmande kulturer ingå i den västerländska konst- och kulturkanonen har framför allt berott på hur nära kontakt de har haft med vårt eget kulturområde. Man glömmer lätt att alla kulturer är resultat av möten och sammansmältning. Den rika afroamerikanska musiken uppstod exempelvis i Förenta staterna som ett resultat av afrikansk och europeisk påverkan och innehåller också drag av bl.a. asiatisk och arabisk musik.

På 1800-talet vaknade västlänternas intresse för afrikansk, asiatisk, oceanisk och amerikansk kultur på allvar både inom konst- och vetenskapskretsar. Trots att exempelvis afrikanska kulturföremål redan länge hade hämtats till Europa, uppfattades de inte som konst utan snarare som exotiska naturliga underverk. Det var särskilt de tidiga modernistiska strömningarna inom bildkonst som öppnade ögonen för utomeuropeisk konst. Långt in på 1900-talet närmade sig konsthistoria och antropologi icke-europeisk konst enbart genom att forska i föremåls formegenskaper. Konstföremåls kulturella och sociala betydelse ansågs till exempel länge vara oväsentlig för forskningen.

Inom modern konst är interkulturalitet, dialog och möte populära teman. Typiskt för vår tids konst är också att den behandlar globala teman som berör oss alla, såsom kulturell identitet, flykting- och miljöfrågor.

Uppgift: Undersök icke-västerländska kulturers inflytande inom den västerländska bildkonsten och/eller visuella kulturen. Skapa ett verk där du kommenterar, citerar och tolkar dina iakttagelser med den moderna konstens medel.
Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Tolkningens personlighet och förmedlandet av perspektivet
Sambandet mellan behandlingen av ämnet och kunskapen om konst och/eller visuell kultur

6. HÖRA MED ÖGONEN, SE MED ÖRONEN

Olika konstarter har alltid tagit intryck av varandra. Det har också uppstått helt nya konstarter genom kombination av gamla. Estetiken som vetenskap och forskningsområde kan sägas förena alla konstarter. Den tvärkonstnärliga forskningen fokuserar på växelverkan mellan olika konstarter, exempelvis hur olika konstarter tar intryck av varandra eller hur en ny konststart har uppkommit. Förhållandet mellan bildkonst och musik har fascinerat filosofer, forskare och konstnärer under olika tider. Man har i synnerhet funderat över och forskat mycket i det inbördes förhållandet mellan färger, toner och harmoni.

Typiskt för modern konst är sökandet efter nytt, användandet av flera sinnen och fria uttrycksmedel, vilket syns och hörs i form av multikonstnärliga verk, produktioner och föreställningar. En installation, en performance, ett mediekonstverk eller ett gemensamt konstverk kan till exempel kombinera många, både traditionella och nyare, konstarter.

Uppgift: Skapa ett tvärkonstnärligt verk som kombinerar bildkonst och musik. Konstverket kan också anknyta till andra konstarter.
Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen: Genomförandet och förmedlandet av tvärkonstnärlighet

Vi rekommenderar att gymnasierna utnyttjar gymnasiediplomen i bildkonst i samband med behandlingen i skolan av Världens designhuvudstad 2012 Helsingfors (World Design Capital Helsinki 2012). WDC 2012:s teman är "Öppen stad – förutsättningar för bättre liv för stadsbor", "Globalt ansvar – designens nya roll" och "Grunden till ny tillväxt – Embedded Design". Du kan bekanta dig med programmet för året på Världens designhuvudstad 2012 Helsingfors webbsidor på adressen <http://wdc2012helsinki.fi/>

Online
ISBN 978-952-13-4765-8
ISSN 1798-8985

UTBILDNINGSTYRELSEN

Gymnasiediplomet i bildkonst

Uppgifterna

2010–2011

Föreskrifter och anvisningar 2010:9

ISSN-L 1798–8877

ISSN 1798–8985 (online)

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst

Det finns sex uppgifter (1–6) att välja mellan, av vilka den studerande väljer en.

Uppgiftsalternativ för gymnasiediplomet i bildkonst 1–6:

1) Matematisk konst

Konstgrafikern M.C. Eschers (1898–1972) konstnärliga illusioner och naturtolkningar fascinerar människor världen över. Hans grafik illustrerar matematiska begrepp som symmetri, ordning och oändlighet. Det som ser möjligt ut är ofta omöjligt. Speciellt för matematiker innebär hans konst djupt tänkande, som synliggör svåra teoretiska resonemang. För Escher själv var hans verk allvarliga spel, i vilka han lekte med tyngdkraften och tre dimensioner. Skulptören Raimo Utriainen (1927–1994) har träffande konstaterat att skönheten är en bro till matematiken. Geometri, harmoni och symmetri har värdesatts inom kultur och konst under olika tider. Bildkonsten och matematiken ger oss redskap att gestalta världen genom att mäta, jämföra, observera och bygga.

Uppgift: Skapa ett två- eller tredimensionellt verk, där du undersöker matematisk skönhet. Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen:

- Sambandet mellan matematiskt och visuellt tänkande
- Den rumsliga gestaltningen

2) Familjebild

Uppfattningen om familjen har varierat i olika kulturer och under olika tider. Den har också alltid återspeglat sig i konsten och bildkulturen. Det är svårt att entydigt definiera begreppet familj i dag. De flesta tycker att familjen är något som hör till privatlivet. Begreppet familj är ändå förknippat med samhällets normer och därmed med maktutövning.

Uppgift: Undersök hur olika uppfattningar om familjen tar sig uttryck i konsten och/eller den visuella kulturen. Skapa ett verk som återspeglar din egen syn på familjen. Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen:

- Gestaltningen av egna uppfattningar och känslor
- Sambandet mellan ämnesbehandling och konst-kännedom

3) Det bebyggda landskapet förr, i dag och i framtiden

Temat för Dagarna för Europas byggnadsarv 2010 är Bebyggt landskap. Temat ska öka medborgarnas intresse för sin egen närmiljö och få dem att se både "bra" landskap och mera vardagliga kulturmiljöer. Individens personliga historia förenas med samhällets förflutna genom vårt bebyggda landskap.

Litteratur: Årets temapublikation för Dagarna för Europas byggnadsarv 2010.

Länk: Min Kulturmiljö - Bebyggt landskap, pdf (red. Liisa Lohtander och Lassi Saressalo) <http://www.byggnadsarv.fi> » Se även » Dagarna för Europas byggnadsarv » Bebyggt landskap

Uppgift: Undersök och skildra hur din livsmiljö har förändrats som ett resultat av mänsklig verksamhet under olika tider och hur du själv placerar dig i den fortlöpande förändringen. Behandla också eventuella framtidsbilder av din närmiljö. Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen:

- Kronologiska nivåer och personlighet
- Undersökningen av den bebyggda miljön

4) Bild av bild

Bildkonst har på många sätt utnyttjats inom filmen. En films tema, stämning eller komposition kan ha sitt ursprung i målarkonsten. Bildkonstnärens liv är också tema för många filmer. Bildkonsten har ofta en kommunikativ och symbolisk funktion i en films scenografi. Ett konstverk kan till exempel vara ett tecken på rollfigurens bildning, ställning, välstånd eller läggning. Konstverk har också använts i filmer för att få en frånvarande person närvarande.

Uppgift: Skapa en audiovisuell föreställning, där du hänvisar till ett eller flera allmänt kända konstverk och/eller en konstnär. Grundelementen i den audiovisuella föreställningen är berättelsen, bilden och ljudet. Ditt verk kan till exempel vara en video, animation, ett multimedialt verk eller en performans. Du får själv välja medieteknik, publiceringsmiljö och om verket är interaktivt. Ditt verk kan också vara bundet till tid och plats och kombinera olika konstnärliga uttrycksformer. Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Audiovisuell föreställning

Mål för bedömningen:

- Intertextualiteten i föreställningen

5) I modernismens fotspår

Modern innebär nutida eller ny. Termen modernism används för att beskriva idéströmningen och stilen som förnyat kulturen och olika konstarter. I konst-historia avser modernismen vanligtvis konstriktningarna och ismerna som dominerade från 1860- till 1960-talet. Ofta syftar termen på företeelser inom bildkonst, litteratur, musik och särskilt inom arkitektur under början av 1900-talet.

Uppgift: Undersök modernismens uttryck i bildkonsten ur valfri synvinkel. Skapa ett verk där du tillämpar, kommenterar och tolkar dina iakttagelser av modernistisk konst. Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen:

- Tolkningens säregenhet och förmedlandet av den valda synvinkeln
- Sambandet mellan ämnesbehandling och konst-känne-dom

6) Skam

Alla har någon gång upplevt känslan av skam. Skam är en av människans grundkänslor. Känslan av skam hänger ofta ihop med skuldkänsla. Förutom individens skamkänsla kan man också tala om gemensam eller kollektiv skam.

Uppgift: Skapa ett verk som behandlar skamkänsla. Namnge ditt verk.

Tillvägagångssätt: Fritt

Mål för bedömningen:

- Förmedlandet av känslan

UTBILDNINGSTYRELSEN

Gymnasiediplomet i bildkonst

Uppgifterna

2009–2010

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst

Det finns fem alternativa uppgifter i gymnasiediplomet, av vilka den studerande väljer en (uppgift 1–5).

De alternativa uppgifterna 1–5 för gymnasiediplomet i bildkonst:

1) Könets bilder

Människans kön kan granskas på många olika sätt. Förutom det biologiska, anatomiska och sociala könet har varje människa en könsidentitet varmed avses individens erfarenhet och medvetenhet om sitt kön. Könet framträder mångformigt och ständigt växlande i naturen, kulturen och konsten. Den visuella kulturens historia och nutid är fylld med olika bilder av könet.

Uppgift: Undersök olika sätt att visualisera könet inom konsten och/eller den visuella kulturen. Skapa ett verk där du för fram ditt eget perspektiv på ämnet. Ge verket ett namn.

Utförande: Fritt

Föremål för bedömning: Hur ämnet har avgränsats och hur personligt det har behandlats
Hur bilduttrycket förmår väcka känslor hos åskådaren

2) Prylhimmel, prylhelvete

På födelsedagar eller jular drabbas många av prylångest. Bara för ett par generationer sedan byggde människornas hushållning på den oskrivna principen att alla de fåtaliga sakerna skulle tas till vara ända tills de var slut. Trasi-ga kläder lappades och ärvdes av småsyskonen, utslitna kläder blev lump, mattor och av matrester lagade man nya maträtter. I knappheten betonades människans kärlek till ett föremål.

Förhållandet till saker har förändrats sedan dess. Föremålen är i allt större utsträckning avsedda för engångsbruk och enkla att ersätta, det enda besväret är att skaffa sig en ny sak. Inte ens det att återvinningen har blivit allmänare har ändrat vår inställning till handelsvaran. Konsumtionsögonblicket är allt kortare och definitionen av en handelsvara ännu bredare än förut. Mitt i överflödet upplever ändå många en oförklarlig känsla av knapphet. Är det människosläktet, kulturen och samhället som fascinerar av det nya? Är grunden för vår livsstil att nytt alltid är bättre än gammalt? Hur kan vi skapa en livslång och stark relation till ett föremål?

Uppgift: Skapa ett verk där du tar ställning till människans förhållande till föremål. Ge verket ett namn.

Utförande: Fritt

Föremål för bedömning: Hur verket tar ställning och kommunicerar
Hur principerna för hållbar utveckling genomförs

3) Helt ubikt?

Vill du vara med alla hela tiden överallt? Eller får du ångest av det rikliga utbudet av allt kollektivare medier och deras formlöshet? Sociala medier, webbspel, virtuella världar är de områden som växer snabbast på webben. Nya verktyg för gemenskap uppstår hela tiden. I en värld som blir allt mer trådlös finns inte en enda stickkontakt att dra ur. Och knappast skulle många ens vilja göra det.

Ordet ubik kommer från engelskans ubiquitous, överallt närvarande. Detta nyord används för att beskriva ett samhälle och en värld där *"dataöverföring och nätverksbildning finns tillgängliga för vem som helst, när som helst, var som helst och med vilka apparater som helst"*. Den här definitionen ger framtidsforskare Mika Mannermaa i sin bok *"Jokuveli, elämä ja vaikuttaminen ubiikkiyhteiskunnassa"*, WSOYpro, 2008. I boken beskriver Mannermaa hur vi inom nära framtid övervakas av Någon bror i stället för Storebror. Alla människor, enskilda medborgare, myndigheter och företag övervakar och kan övervakas 24/7.

Hur påverkar teknologiutvecklingen vårt sätt att leva och verka? Hur ändrar den våra uppfattningar om fakta och fiktion? Hur formas människornas identiteter när vi hör till allt flere grupper? Och hur inverkar ubiken på den reella världens sammanslutningar och samhällen?

Uppgift: Välj antingen alternativ A eller B.

Utförande: Fritt

Föremål för bedömning: Uppgiftsalternativen A och B:
Sambandet mellan sättet att genomföra och det valda ämnet
Uppgiftsalternativ A: Hur det självupplevda förmedlas
Uppgiftsalternativ B: Hur framtidsbilden förmedlas

4) Mitt Kalevala

År 2009 är ett märkesår i Finlands historia: Det har gått 200 år sedan finska kriget och 160 år sedan Nya Kalevala blev till. Lönnrot litade till sin egen konstnärliga intuition när han samlade in och skrev Kalevala. Han kombinerade material som han samlat in av runosångare och varvade det med sina egna versrader. Vid behov konstruerade han också helt nya dikter av olika material. Nationaleposet Kalevala har senare inspirerat såväl bildkonstnärer och kompositörer som filmmakare och författare. Kalevala har varit en ouslinlig källa till nya tolkningar och innebörder för olika konstarter.

Vad betyder Kalevala för en ung finländare på 2000-talet? Är Kalevala en inspirationskälla för dig? Eller urgammal tvångsmatning utan någon som

helst anknytning till ditt liv? Hur som helst blir vår tids konstnärer fortfarande inspirerade och berörda av Kalevala. Eposet vimlar av olika myter från världens uppkomst till Sampo och dödsriket Tuonela. Kalevala innehåller också kvinno- och manskastalter av allehanda slag. Väinämöinen, Kullervo, Aino, Joukahainen, Louhi, Ilmarinen och Marjatta är bland de mest kända. Vad anser du att är aktuellt i Kalevala just nu? Vad är det i Kalevala som väcker dina känslor?

Uppgift: Skapa ett verk där du för fram din egen tolkning av en myt, en gestalt eller flera gestalter i Kalevala. Ge verket ett namn.

Utförande: Fritt

Föremål för bedömning: Hur träffande genomförandet och tolkningen är
Användningen av tekniker och material

5) Greppa textilen

Det sägs att gamla textilier är som skrivna texter som berättar om kvinnornas liv i det förflutna. Orden textil och text kommer från det latinska ordet *texo* som refererar till att väva, fläta och uppbygga konstfullt. I finskan har också brodera beskrivits med samma ord som att skriva.

Greppa textilen på det sätt du valt – du kan exempelvis riva, slita sönder, sprätta upp, lappa, sy och klippa med sax. Är ditt tyg vävt, stickat, färgat, återanvänt eller kanske hittegods? Varför vill du greppa tyget, tråden, garnet och fibern?

Uppgift: Skapa ett verk med utgångspunkt i olika tyger – textilier, vävar, stickningar, snoddar, tyll, spetsar och nätkonstruktioner. Uppgiften utgår från tyget och till det kan du också föga annat material som behövs för ditt verk. Fundera på och bestäm vad du vill säga med ditt verk. Ge verket ett namn.

Utförande: Fritt

Föremål för bedömning: Hur bildidén och bilduttrycket förmår väcka känslor hos åskådaren
Fyndigt bruk av tygmaterialet

UTBILDNINGSTYRELSEN

Gymnasiediplomet i bildkonst

Uppgifterna

2008–2009

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst

Det finns sex alternativa uppgifter i gymnasiediplomet, av vilka den studerande väljer en (uppgift 1–6). Gymnasiediplomets essä är en skriftlig uppgift gemensam för alla studerande.

De alternativa uppgifterna 1–6 för gymnasiediplomet i bildkonst:

1) Addiktion – beroende

Var och en av oss är beroende av något, i allmänhet av någonting harmlöst eller positivt. En addiktion uppkommer vanligtvis under en lång tid, så småningom och obemärkt.

Uppgift:	Skapa ett verk där du med bildkonstens medel reflekterar över något beroende hos nutidsmänniskan.
Utförande:	Fritt
Föremål för bedömning:	Hur lyckas verket väcka känslor hos åskådaren Användningen av den valda tekniken/de valda teknikerna och det valda materialet/de valda materialen

2) Bilderna som en del av arkitekturen: Visuella störningar eller visuella lockbeten?

Arkitekturen har i alla tider varit förenad med bilder. Olika former av reklam, företagslogon är en del av nutidsarkitekturen. Byggnadernas formspråk, dekorationer, målade och skulpterade detaljer under olika tider berättar om samhällets värden, ideal och maktstrukturer.

Uppgift:	Skapa ett verk där du beskriver förhållandet mellan arkitekturen och bilderna i anslutning till den i din närmiljö eller i någon annan miljö. Ge verket ett namn.
Utförande:	Fritt
Föremål för bedömning:	Hur idén förmedlas Hur personligt och intressant bilduttrycket är

3) Wau-effekten

I samband med den nya teknologin och arkitekturen talas det mycket om wow-effekten. I planeringen av innovativa bruksföremål och byggnader strävar man efter att få till stånd ett starkt känsloläge hos användaren och åskådaren. Man talar om respons på känslans nivå. En sådan respons uppstår som ett resultat av material, beröring och växelverkan mellan flera olika sinnen.

Uppgift:	Piffa upp och personifiera något föremål så att slutresultatet ger upphov till en så kraftig wow-effekt som möjligt hos användaren och den som upplever föremålet.
----------	--

Försök skapa något unikt, något sådant som ingen annan har.

Utförande: Fritt

Föremål för bedömning: Hur nyskapande produkten är
Det konstnärliga och tekniska utförandet

4) "Fotografier ljuger inte, men lögnare kan fotografera"

(Lewis W. Hine, 1874–1940)

Denna tanke, uttryckt av en amerikansk fotograf för hundra år sedan, har aldrig varit så aktuell som idag. Med digitaliseringen har det blivit lätt att behandla fotografier. Fotoproffs och mediehusen söker efter gränser och regler för bildbehandlingen. Många tidningshus är i färd med att göra upp nya regler för användningen av bildmaterial. Hur långt kan fotografiets tekniska kvalitet förbättras? Var går gränsen för när en manipulering ändrar bildens innebörd? Borde läsaren alltid informeras när fotografier har behandlats? Har fotografiets ändamål (till exempel nyhets- eller reportagebilder, feature eller illustration) någon betydelse när man talar om det berättigade i att behandla bilden?

Uppgift: Skapa ett verk där du undersöker sanningshalten i ett fotografi.

Utförande: Fritt

Föremål för bedömning: Det konstnärliga och tekniska utförandet
Den visuella reflektionens omfattning, förmåga att väcka känslor och djup

5) Pastisch, parafras, citat – bilder föder bilder

Konstnärer har under alla tider lånat av varandra. I våra dagar är det vanligt med konstnärliga lån från olika tider inom nutidskonsten och alldeles speciellt inom reklamen.

Uppgift: Välj som utgångspunkt för ditt diplomarbete något verk ur konsthistorien som du känner. Låna, efterapa och förändra det ursprungliga konstverkets tanke som du vill. Fundera vad du vill berätta med ditt verk.

Utförande: Fritt

Föremål för bedömning: Hur lånet fungerar, hur intressant det är och vad det berättar
Hur tekniker/teknikerna materialet/materialen behärskas

6) Måla en utsikt med ord, berätta en historia i bilder

Det finns många samband mellan bild och text i konsten. Motivet för många bilder på papper, tyg och film likaväl som på scenen härstammar från skönlitteraturen och omvänt.

Uppgift:	Välj ett skönlitterärt verk (prosa, lyrik, drama) som utgångspunkt för ditt verk, som behandlar något tema som intresserar dig. Skapa ett verk där du med nutidskonstens medel ger din egen visuella tolkning av det ursprungliga verket. Fundera vad du vill berätta med verket.
Utförande:	Fritt
Föremål för bedömning:	Hur träffande och effektiv tolkningen är Det visuella uttrycket och hur visuellt intressant verket är

Den gemensamma uppgiften för alla som avlägger gymnasiediplomet i bildkonst:

Essän

Välj ett konstverk, en konstnär, en konstriktning eller något fenomen inom den visuella kulturen som ansluter sig till din diplomuppgift och som inspirerar dig. Använd bild- eller skriftligt material som stöd för ditt arbete. Ge en rubrik åt essän.

Bifoga en källförteckning med uppgifter om alla tryckta, icke tryckta och elektroniska källor som du har använt

- Författare eller redaktörer
- Utgivningsår
- Verkets eller artikelns namn
- Förläggare och tryckort
- Internet-adress och besöksdatum.

Diskutera, berätta, jämför och motivera:

- Vilka samband finner du mellan ditt eget verk och det jämförelseobjekt du valt?
- Vilka tankar och känslor väcker jämförelsen hos dig?
- Vad betyder jämförelseobjektet för dig?
- Vad berättar du om det konstverk, den konstnär, den konstriktning eller det fenomen inom den visuella kulturen som du valde?

Föremål för bedömning:

- Omfattningen av sambanden mellan det egna verket och jämförelseobjektet
- Hur träffsäkert och konsekvent resonemanget är
- Konstkännedomen, kännedomen om den visuella kulturen
- Kännedomen om konstens och den visuella kulturens ordförråd
- Användningen av olika källor
- Språkdräktens tydlighet

UTBILDNINGSTYRELSEN

Gymnasiediplomet i bildkonst

Uppgifter

2007-2008

Uppgifterna för gymnasiediplomet i bildkonst

Gymnasiediplomets essä är en skriftlig uppgift gemensam för alla studerande (uppgift 1).

Det finns fem alternativa uppgifter i gymnasiediplomet av vilka den studerande väljer en (uppgift 2–6).

Tema

Hållbar utveckling – Mina val har betydelse när vi bygger en hållbar framtid

1) Essä

Essän är en gemensam uppgift för alla som avlägger gymnasiediplomet i bildkonst.

Välj ett konstverk, en konstnär eller en konstriktning som inspirerar dig och som knyter an till din diplomuppgift. Diskutera, berätta, jämför och motivera:

- Vilka samband finner du mellan ditt eget verk och det jämförelseobjekt du valt?
- Vilka tankar och känslor ger jämförelsen upphov till hos dig?
- Hur har du behandlat temat ”Hållbar utveckling – Mina val har betydelse när vi bygger en hållbar framtid” i ditt verk?

Föremål för bedömning

Omfattningen, träffsäkerheten och konsekvensen, perspektivrikedomen, konstkännedomen, kännedomen om bildkonstens vokabulär och klarheten i språkdirkten i diskussionen av sambanden mellan det egna verket och jämförelseobjektet.

2) Den lycklige prinsen

Oscar Wilde (1854–1900) var en irländsk författare och poet. Han har också skrivit nio sagor av vilka *Den lycklige prinsen* är mest känd. Oscar Wildes trösterika sagor betonar det godas betydelse i människans tillvaro som präglas av sorger och bekymmer. Sagens "lyckliga" prins är framför allt en tragisk figur. Prinsens önskningar uppfylls av en svala, som river ut statyprinsens ädelstensögon och gulddekorationer för att skänka dem till de fattiga. Så uppskjuts den lilla fågels resa mot södern på ett ödesdigert sätt när vintern kommer till staden.

Uppgift

Gör en bild eller bilder av godhet och osjälviskhet. Diskutera i ditt verk hur mänsklighet och rättvisa tar sig uttryck i närmiljön och i en global värld. Ge ett namn åt ditt verk.

Utförande

Fritt

Föremål för bedömning

- Den personliga präglingen
- Hur intresseväckande perspektivet är
- Användningen av teknik och material

Sagan *Den lycklige prinsen* finns på svenska bl.a. i boken "Den lycklige Prinsen", bild: Jane Ray, översättning: Anna-Lena Wästberg, Eldmor, 1995.

Internetlänkar som anknyter till denna uppgift finns på webbsidorna om gymnasiediplomet i bildkonst: www.edu.fi/svenska => Gymnasiet => Gymnasiediplomet i bildkonst => "Internetlänkar"

3) Gamla hus får nytt liv – hållbar utveckling

Gamla uttjänta industribyggnader, skolor och affärslokaler som nu står tomma återanvänds över hela landet. Lokaler planeras ofta för olika kulturella och samhälleliga ändamål. I de gamla ståtliga fabriksbyggnaderna i Tammerfors centrum finns nu t.ex. museer, konstskolor, butiker och restauranger. På det gamla fabriksområdet på holmen Pikisaari i Uleåborg igen finns hantverksbodarna och utbildning för byggnadsrestaurering.

Som bäst funderar man i Helsingfors på hur man kunde använda Söderviks gamla kraftverksbyggnader på Sumparn. Elverket och gasklockan som planerades av arkitekt Selim A. Lindqvist och byggdes åren 1908–1913 hör till de industrihistoriskt skyddade byggnaderna. Den gamla gasklockan fungerar också som ett betydande landmärke på området. Den är rund till formen och därför en lockande utmaning för planerare.

Uppgift

Gör ett förslag på återanvändning av en tom byggnad. Börja med att undersöka och dokumentera byggnaden. Du kan göra målningar, teckningar, en miniatyrmodell, en serieteckning eller en 3D-modell. Skaffa det material du behöver av lokala myndigheter (byggnadstillsynsverket eller -avdelningen, byggkontoret, tekniska sektorn, stadsmuseet, stadsarkivet), t.ex. situationssplan, bottenplan, skjuvnings- (genomsnitts- eller sektionss-) och fasadritningar. Du kan också använda det bifogade materialet om Gasklockan och Södervikskraftverksområde. Titta på bildsidorna i bilagan och webblänkarna som anknyter till uppgiften.

Utförande

Fritt

Föremål för bedömning

- Förmågan att förmedla idén
- Hur åskådligt och intresseväckande den visuella framställningen är
- Användningen av teknik och material

Internetlänkar som anknyter till denna uppgift finns på webbsidorna om gymnasiediplomet i bildkonst: www.edu.fi/svenska => Gymnasiet => Gymnasiediplomet i bildkonst => ”Internetlänkar”

I bilagan finns bildsidorna till dinna uppgifter.

4) En kampanj som engagerar ungdomar

Medborgarinflytande är den representativa demokratins stenfot i Finland. Det är en aktivitet med vilken medborgarna försöker ändra eller bevara företeelser i samhället. Man har redan länge hyst oro över ungdomarnas minskande politiska deltagande och samhällseliga påverkan. Hur skulle du väcka ungdomarnas intresse att påverka?

Uppgift

- Planera en kampanj för finländska ungdomar, från idé till genomförande.
- Definiera vilka beståndsdelar kampanjen byggs upp av, de mediekanaler som används och hur länge kampanjen räcker.
- Välj ett tema för kampanjen av följande alternativ:
 - klimatförändring
 - energisparande
 - dyr energi
 - hållbar utveckling
 - förnybar energi
 - humanitärt arbete

Utförande

Fritt

Föremål för bedömning

- Hur helheten engagerar, kommunicerar och fungerar visuellt.

5) Kaikki kiertää – tuotantoa materiaalia ja energiaa säästään

Påtryckningar för att utveckla miljöpositiv produktplanering, ekoprodukter och –design, för att öka materialeffektiviteten och återvinningen kommer främst från konsumenterna. De nya ändringarna i avfallslagstiftningen har lagt mera ansvar på avfallsproducenterna: Ansvaret för handeln och den privata servicens avfallshantering överfördes från kommunerna till producenterna från och med 1.6.2007.

Producenten eller importören skall ordna och betala för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av produkter som tagits ur bruk och det avfall de ger upphov till. Enligt avfallslagen gäller producentens ansvar returpapper, förpackningar, däck och fordon som skall skrotas. År 2005 utvidgades systemet till att gälla också el- och elektronikapparater. Tanken var att när producenterna är skyldiga att ta hand om det avfall deras produkter leder till, kommer de att bättre beakta sina produkters återvinningsbarhet i planeringen.

En bra design utgår alltid från användaren. Formgivningen gör en produkt begärlig och nödvändig och får den att sticka av från andra alternativ i en marknadsekonomi. Lyckligtvis har det äntligen blivit klart att en konsumtion och produktion enligt hållbara principer är livsvillkor för att livet skall bestå på vår planet.

Uppgift

- Planera en produkt eller en serie produkter av 100 % återvinningsmaterial (returmaterial).
- Gör en prototyp 1/1

Utförande

Återvinningsmaterial

Föremål för bedömning

- Användbarhet – produktens eller produkternas tillämpbarhet för sitt ändamål
- Ändamålsenlig användning av materialet
- Kommersiellt intresse

Internetlänkar som anknyter till denna uppgift finns på webbsidorna om gymnasiediplomet i bildkonst: www.edu.fi/svenska => Gymnasiet => Gymnasiediplomet i bildkonst => ”Internetlänkar”

6) Bygg upp en berättelse om livets kretslopp – gör installationskonst

Du kan göra en installation. Installationen är samling av föremål och material i en miljö. Den är ofta flersinnlig, interaktiv och den kan innehålla bilder, föremål, ljud, dofter och rörelse etc.

Ditt verk kan förmedla berättelser till åskådaren såväl från ett privat, allmänt, samhälleligt som från ett världshistoriskt perspektiv. Åskådaren ger sina egna betydelser åt verket, och så föds interaktionen mellan verket, konstnären och åskådaren.

Uppgift

Bygg upp en berättelse med temat livets kretslopp.

Utförande

Installation i en miljö du väljer. Teknik och material fria.

Föremål för bedömning

- Tolkningens träffsäkerhet och effekt
- Utnyttjandet av miljön eller utrymmet
- En insiktsfull eller fiffig användning av materialet

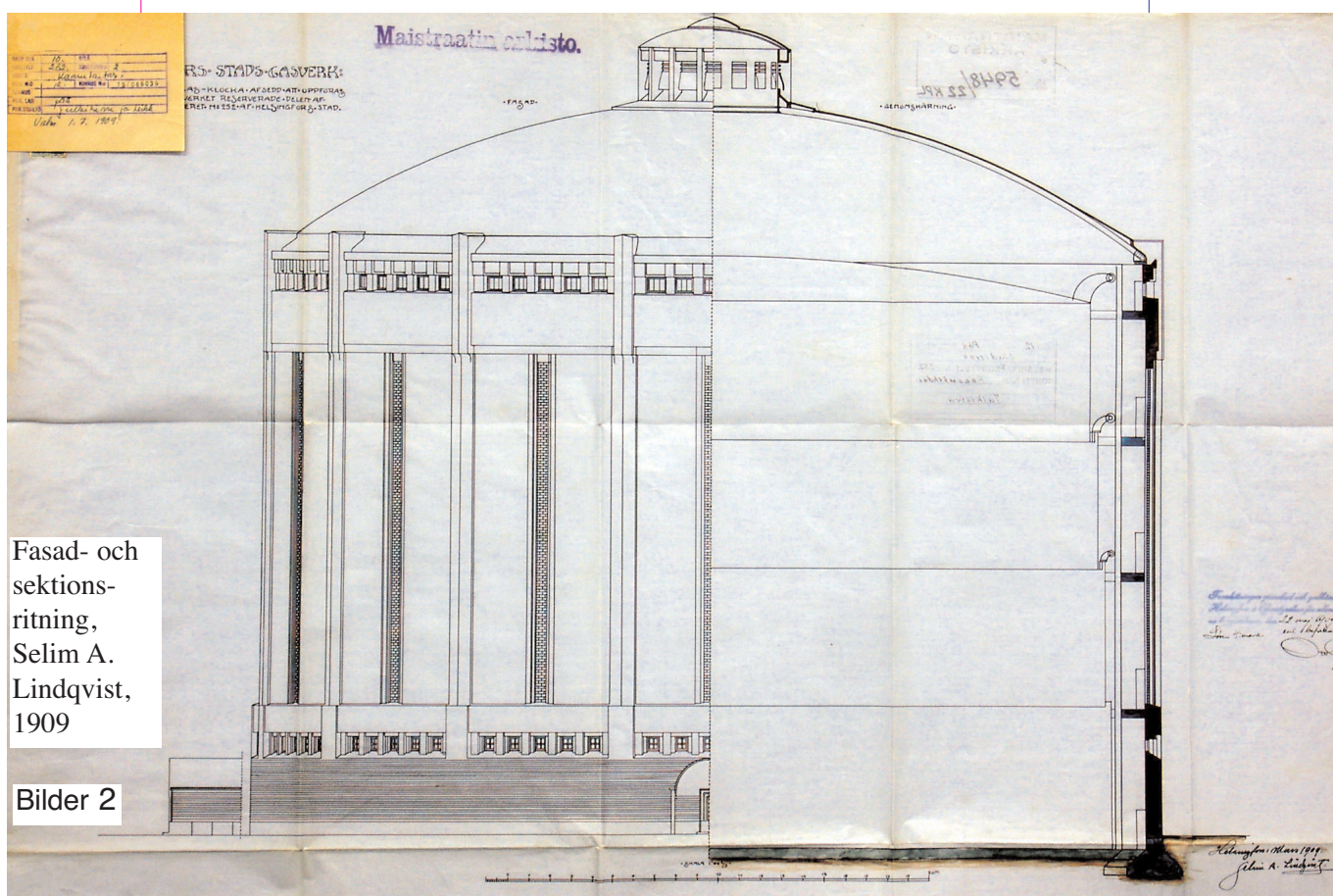
I bilagan bildsidorna uppgifter 3

Bilderna 1 ja 3
Gasklockan
i maj 2007

Bilderna: Mikko
Hartikainen

Bilder 1

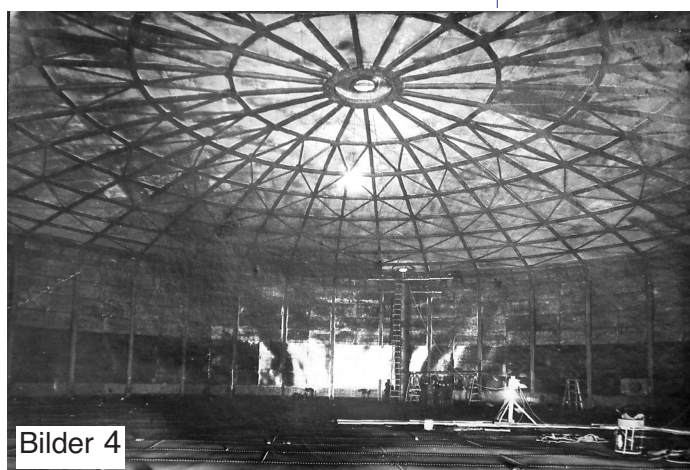

Fasad- och
sektions-
ritning,
Selim A.
Lindqvist,
1909

Bilder 2

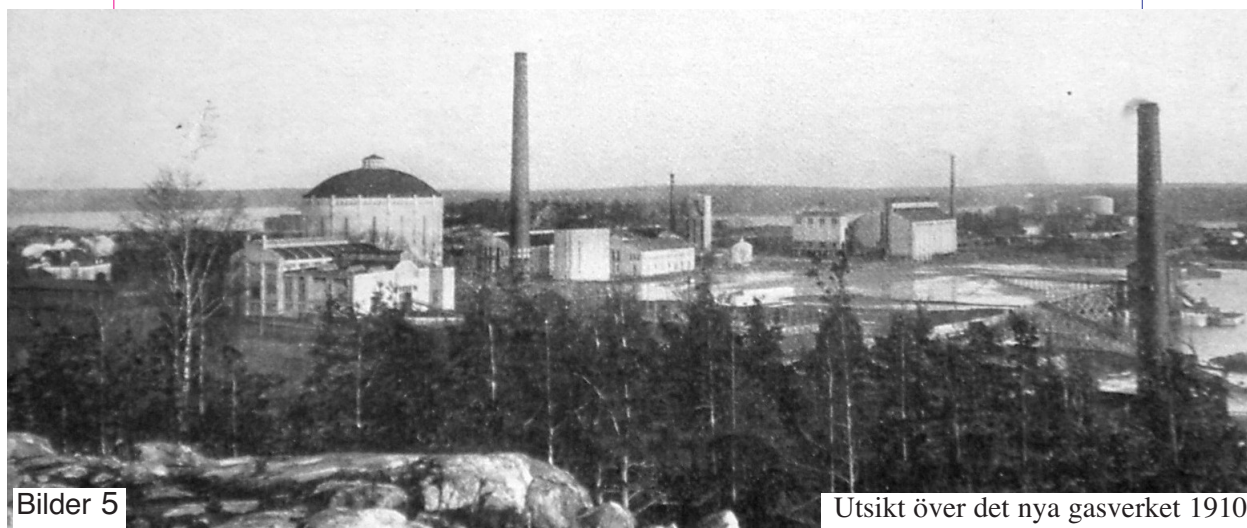

Bilder 3

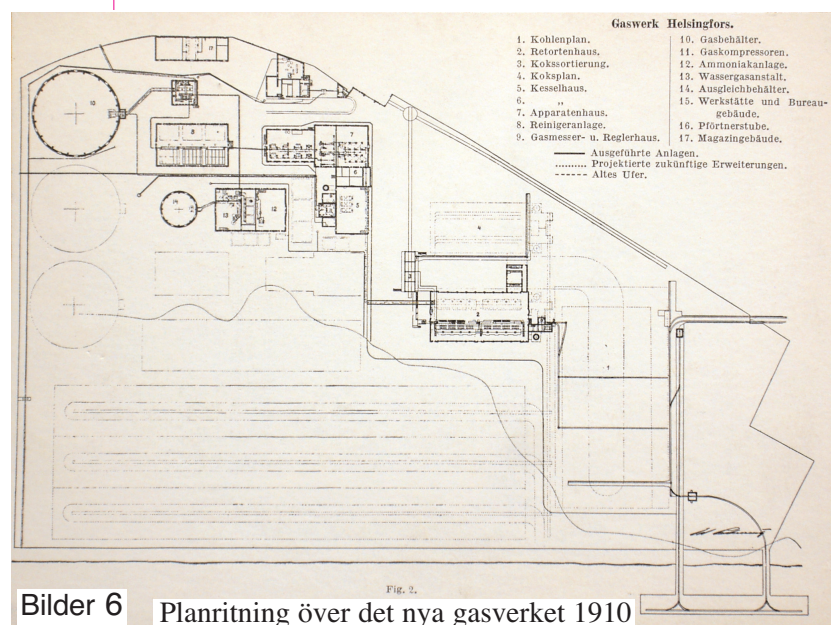
Bilder 4

Gasklockan inifrån 8.1.1929

Bilder 5

Utsikt över det nya gasverket 1910

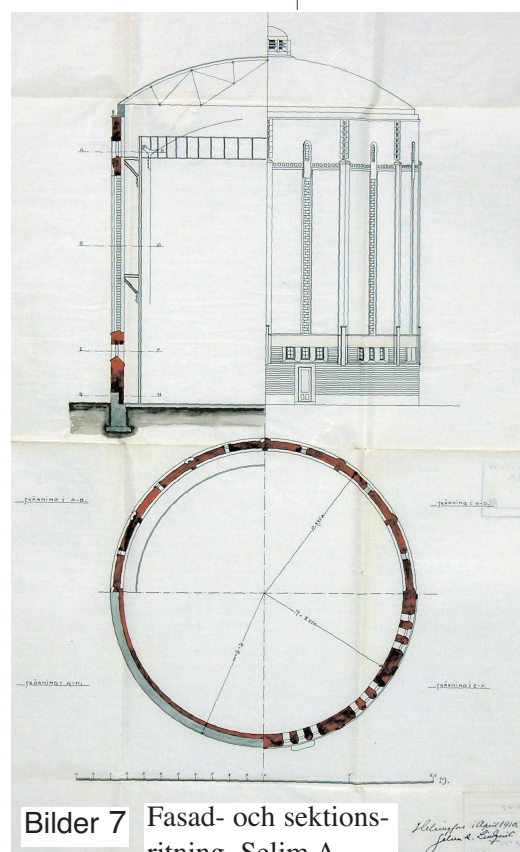
Bilder 6

Planritning över det nya gasverket 1910

Gasverket
1910

Bilder 8

Bilder 7 Fasad- och sektion-
ritning, Selim A.
Lindqvist, 1909

Bilderna 2, 4, 5, 6, 7 ja 8
Stadsarkivet,
Helsingfors stad

Bilderna: fotografen okänd